Колхознигуудай бүхэсоюзна 3-дахи съездые угтуулан

ЭЛЭНГЫН КОЛХОЗУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭНЭРЭЙ ЕХЭ ХУРАЛДААН

...нерск хотын соёлой байшан соо сентяб... ...ай үдэр хэзээ хэзээнэйхиһээ шэмээтэй... байба. Хана бүхэндэнь Улаан тугууд, ...уда. Аржытар бэшэгдэһэн уряанууд, ...иянтанууд Сэлэнгын колхозуудай хүг... ...ые элирхэйлнэ.

...ай колхозуудай түлөөлэгшэдтэ амар мэн... ...амаршалгын үгэнүүд холоһоо тодоор...

...н аймаг доторхи колхозуудай хамтын ...н дээрэ һунгагдаһан делегадууд эндэ ...колхозно байгуулалтын үндэһэн шухала асуудал — хүдөө ажахын артелиин шэнэ Уставай проект зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Л. Ц. Цоктоевой элидхэл соносохоо, зүбшэн хэлсэбэ. Хамта арба гаран хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэй дунда хорёод — гушаад онуудай үеэр хамтын ажал бэелүүлалсаһан шударгышуул, колхозуудай түрүүшүүл, партийна, совет эдэбхитэд бии. Колхозно байгуулалтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан нүхэд Т. Данзанов, Ц. Найданов, Ж. Ванкеев болон бусадай хэлэһэн үгэ суларгашадые онсо һонирхуулаа. Урдань үгытэй ядуу байһан буряад малша зон Ленинэй зохёоһон кооперативна түсэбэй ашаар лэ социализмын замда ороод, баян дэлгэр байдалай үргэн замаар дабшажа ябана гэжэ тэдэнэр онсолон тэмдэглэбэд.

Сэлэнгын аймагай колхозуудай түлөөлэгшэд шэнэ Уставай проектые Колхознигуудай бүхэсоюзна гурбадахи съездын баталхыень дурадхаһан тогтоол абаа.

КПСС-эй обкомой гэшүүн, республикын Арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Б. С. Семенов суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Колхознигуудай республиканска конференцидэ хабаадаха делегадууд мүн лэ һунгагдаба.

М. НИМАЕВ.

...РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 228 (12130)
1969 оной сентябриин 28, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

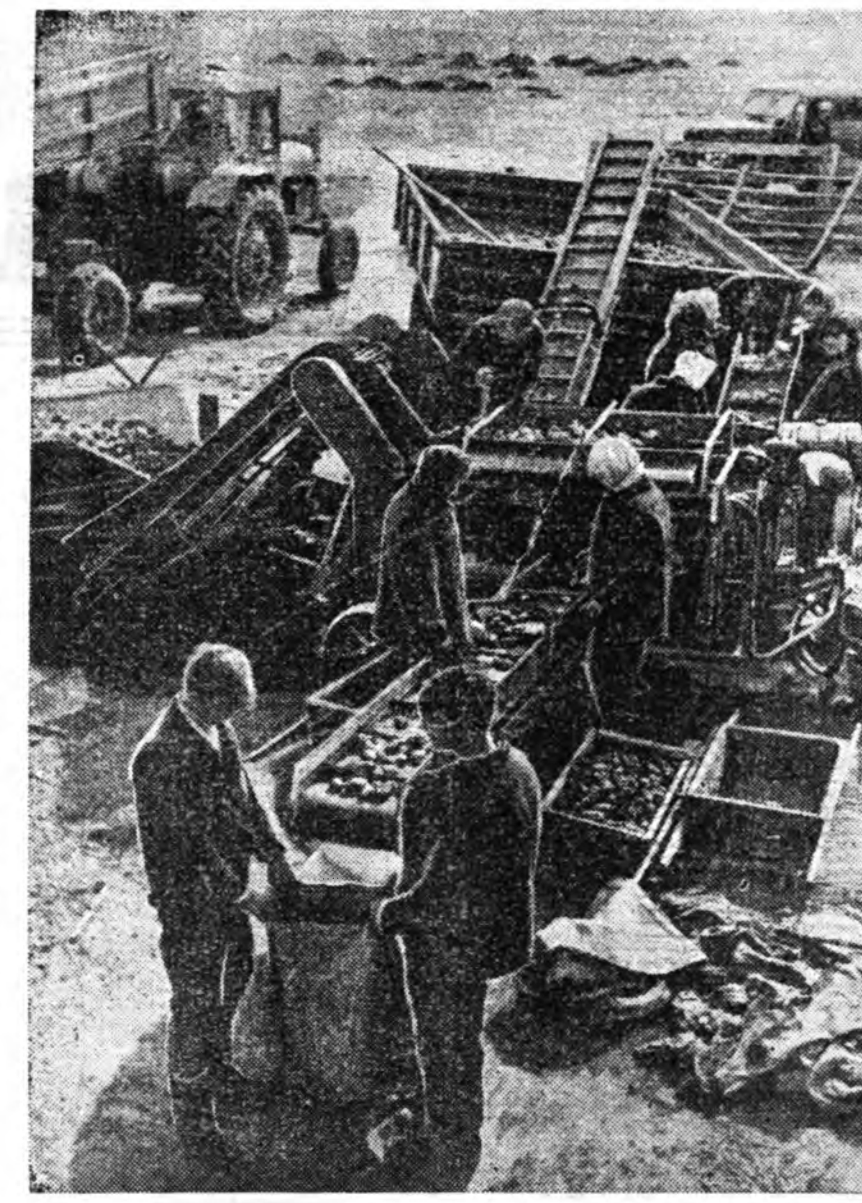

...ХЭДЭЭ ТҮРҮҮЛЬЭЭР

...оол дээрэ хойно хой... ...автомашинанууд ...буугана. Таряа ...ээр 3130 цент... ...сэбэрлэгдэжэ, ...урадэ худалдагда. ...аймагай «Дружба» ...ын энэ жэл муу ...урлажа абанхай. ...унда зэргээр 10 ...абтана.

...эхэтэй комбайнер ...Ленхоев 22 жэ... ...байһан жолоодоно. ...хоорондо дэл... ...мурысөөндэ тэрэ түрүүлжэ ябана. Даша Содномовичэй үбэлынь хонишоноор ажалладаг, хурьга абадаг, харин алтан намарай ерэхэдэ, таряа хуряалгада гарадаг заншалтай.

Тарялан дээрэ 6 комбайн һубарилдажа, таряа хадана. Тэдэнэй урда Даша Содномович булад агтатаа жолоодоно. Үшөө 600 гектар газар дээрэ шэнииса долгиһоор. Һуулэй үедэ ороһон бороон һаад хээ. Наратай үдэрнүүд тогтожо, механизаторнууд һаяар таряагаа хуряажа дүүргэхэнь.

Н. КУРТОШИН.

...ИШОНОЙ ОРОЛДОЛГО

...лович Щербаковой ...ам юрын ажалша ...андал адли юм. ...саада тээ Василий ...шадарһаа Эдын ...совхоздо зөөжэ ...совхозной суута хони... ...ээтэ туһалагшаар ...дэл соо ажалла... ...лаа.

...саада тээ эхэ хо... ...ажа абаад, амжал... ...ээдо 100 эхэ хонин бүриһөө 78,4 хурьга абажа, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,1 килограмм ноһо хайшалһан юм.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мурысөөндэ хабаадажа, энэ жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абажа, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,2 килограмм ноһо хайшалаа.

Мүнөө ерэхэ үбэлжэлгэдэ бэлдэн, Василий Осипович хонидойнгоо байра дулаалжа байна.

С. ПАВЛОВ.

ХАРТААБХА „АДХАРНА" ФОТОРЕПОРТАЖ

Агрохимическэ эрдэм шудалһан хүнэй хэдышье хүсэ ехэтэй, газараа хэдышье һайнаар үтэгжүүлһэг һаа, ургасаа һайнаар харуулһаншье байбал, байгаалиимай вэрынгөө хаба харуулдаг байна. Тиимэһээ хүдөөгэй хүдэлмэришэн бүхэн, мэргэжэлтэ бүхэн байгаалиия һайса шэнжэлжэ, бүхы ажалаа эмхидхэхэ ушартай.

Урда сагһаа хойшо Сэлэнгын адагай зүүн талада оршодог Оймороой совхозой тарялан дээрэ хартаабхань һайнаар ургадаг гэжэ мэдэгдэнхэй. Хура бороотой гү, али ган жэлдэшье хурьш ажахынуудта орходоо эндэ хартаабхань һайнаар гарадаг гэшэ. Ушар иимэһээ түс совхоз хартаабха ехээр таридаг байна.

Энэ жэлдэ хура бороонойй багаар ороошье һаа, Оймороой совхозой хүдэлмэришэд хуршэ Байгалай совхозойхидһоо хартаабхын ургаса хоёр дахин ехээр абаа. Эдэнэр зарим газарһаа гектарай 110—120 центнер хартаабха хуряаһан байна.

Баян ургаса хуряалга дээрэ шалгаржа байһан эрхим комбайнернуудай, трактористнуудай тоо үдэр бүри олошорно. Тэдэнэрэй дунда Константин Егорович Тугарин, Геннадий Иннокентьевич Зеленовский, Сергей Цыренович Илыгеев болон бусад ороно. Хүн бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажал... гэжэ оролдоно.

Хартаабха хуряажа байһан комбайн бүхэндэ Селенгинск тосхоной һургуулинуудай һурагшадай звенонууд хүдэлнэ. Тэдэнэр бултадаа һайнаар ажаллажа, аха нүхэдэй магтаалда хүртэнэ.

Комбайнер С. Илыгеевэй агрегат үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ (нэгэдэхи зураг).

Хуряагдаһан хартаабха тэрэ дороо томо жэжэрээ илгагдана. Энэ хүдэлмэри Сэлэнгын индустриальна техникумэй хоёрдохи курсын студентнэр комсомолой секретарь Валентина Анцыферовагай хүтэлбэри доро аммалтатайгаар хэнэ (хоёрдохи зураг).

Мүнөө Оймороой совхозой хүдэлмэришэд тарилгынгаа хахадһаа ехэнхиие хуряажа, 20 мянга гаран центнер хартаабха суглуулба (гурбадахи зураг).

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

...ЭЛЭЙ ТҮСЭБ ХОЛО ДАБАГДАА

...тэжээл ехэтэй ...шубуудай ...абажа, худалдаа ...нииткэн эдэ ... элбэгжээр ху... ...бэлдхэлэй эм... ...ондо үндэгэ ху... далдан абаха жэлэйгээ түсэбые болзорһоо холо урид дүүргэһэн байна. Хүдөө тосхонудтахи сельпонууд 8 миллион 499 мянган үндэгэ нютагайхаа колхоз, совхозуудай шубуунай фермэнүүдһээ болон арад зонһоо худалдан абажа, хотонуудай, хүдэлмэришэдэй посёлогуудай худалдаа найманай, нииткэн эдеэ хоолой предприятинуудта эльгээһэн байха юм.

Хүдөөгэй эд хэрэглэлшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд ингэжэ үндэгэ худалдан абаха жэлэйгээ түсэбые нэгэ миллион 249 мянгаар үлүүлэн дүүргэһэн байна. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагуудай кооперацинуудай ажалтань ээлэн һайн. Үндэгэ суглуулалга үргэлжэлһөөр.

Д. КОЛМАКОВ.

Һонирхолтой аукцион

Үсэгэлдэр үглөөгүүр «Племживобъединениин» дэргэдэ бухануудые худалдаха аукцион болобо. Энэ аукциондо «Байкал» гэжэ племхоз, Сэлэнгын аймагай Ленинэй, Тельманэй, Карл Марксын, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуул, Эрхирэгэй совхоз, Ивалгын гүрэшалга-үйлэдбэриин ажахы хабаадажа, һайн һайн бухануудаа худалдаа. Тиихэдэ энэ аукционой нээгдэхэдэ, эрхим һайн бухануудта алтан, мүнгэн, бронзо медальнууд зүүлгэгдэһэн байна.

Энэ аукциондо Эрхүүгэй, Шэтын, Амарай областинуудһаа, Красноярай хизаарһаа, мүн бэшэшье тээһээ бухануудые худалдажа абахаяа түлөөлэгшэд ерээ. Тиихэдэ Монголой Арадай Республикын түлөөлэгшэд аукциондо хабаадаа.

Аукцион ехэ һонирхолтойгоор үнгэржэ, үүлтэрэ һүрэг үдхэхэ олон бухануудые худалдагдаа.

...АЖАЛАЙ ҮШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

...тын В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ...дэ дэлгэрэһэн мурысөөндэ манай ...ам, һаалишад, гахайшад баһал хам ...уна. ...аша үрэшье элитэһэр харагдана.

...совхоз гүрэндэ мяха тушааха жэлэйнгээ ...эрооль урид дүүргэхэнь. Сентябриин ...доир, жэлэй эхинһээ хойшо бэлэдхэлэй ...центнер мяхан оруулагдаа. Түсэбөө ...да үшөө 130 шахуу центнер мяха ту... ...Ойрын хоёр-гурбан үдэр соо 200 ...гахайнуудые арбаад автомашинада ...шэ комбинадта абуулхамнай. Эдэ ...гэ ...дунда 85—90 килограмм татаха бай... ...гурэндэ мяха тушааха жэлэймнай түсэб түлжүүлээ. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 2 мянган пор... ...шоонхо абаха юм.

Тэрэшэлэн гүрэндэ һү тушааха гурбан квартаалай түсэб болзорһоо түрүүн дүүргэбди. Бэлэдхэлэй мэнгэ 9,2 мянган центнер һүн оруулагдаа. Саада тээнь жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула үшөө хоёр мянга үлүүтэй центнер һү тушааха болонобди. Энэнние баһал болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжо бии. Совхоз соогоо дэлгэрһэн мурысөөндэ Заганай Адагай һаалинни фермэ (даагшань И. П. Паньков) эрхимлэжэ ябанхай. Эдэнэр үнгэрһэн 11 һарада үнеэн бүриһөө 1780 гаран килограмм һү һааган. Түс фермын түрүү һаалишан Елена Конечных үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һү һааһан байна.

Манай совхозой ажалшад савшадаа үшөөл һайнаар хүдэлжэ, Эхэ орондоо эдээ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр үгэжэ, алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтахаар эрмэлзэнэ.

...ашалан совхозой гахайшад горитойхон ху... ...Байша ондо бухыдөө дүрбэ мянга ...гахайнуудые тушаагдаха гэхэ гү, али 3000 ...гахайн хүлгэнэ... ...бэлэдхэлэй пункта ...Коммунист А. Е. Конечных гэгшын ху... ...һайн гахайшад жэлэй эхинһээ ... абажа, гарза хоролтогүйгөөр...

Ф. ЕФИМОВ.

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор.

ХАГДАРБАШЬЕ—ТЭЖЭЭЛ

Захааминай Михайловка нютагай колхознигууд нииткын малда бардам хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэхые оролдодог заншалтай. Энэ колхозой правлени хэдэ хэдэн трактор, машинануудые хүдөө холо гаргаһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр 3 мянган центнер һайн шанартай үбһэ хуряаба. Дашиима Жүндүевай даажа абаһан, найман хүнһөө бүридэһэн звено мянган центнер үбһэ хуряаба. Мүнөөшье хүдөө голдо үбһэ бэлэджэ үргэлжэлһөөр. Тэрэ хурялгын халуун хаһада трактор, машинануудаар дуталдажа, түхашаржа байбашье, колхозой правлени хүдөө голнуудта үбһэ хуряажа байһан звенонуудһаа нэгэшье хүниие, нэгэшье трактор абанагүй. Мүнөө хүдөөгэй гурбан звенодо 9 трактор, 22 шиираг шамбай механизаторнууд ажаллажа байна. Ингэжэ ажаллагүйдэ аргагүй ха юм. Нэгэндэ 16 мянган центнер үбһэ бэлдэхэп аад, мүнөө арай гэжэ 12 мянган центнертэ хүрэнхэй. Харин 50 мянган центнер силос даралган байха аад, мүнөө жэл 20 гаран мянган центнер дарагдаад лэ байна ха юм.

— Иимэ ушарай тохёолдоод байхада, «гамэнь урдаа, гэмынь хойноо» гэжэ хожом хэлсүүлхэгүйн тула, аргаараа болоһо, нииткынгээ малда тэжээл бэлдэжэ байнабди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Цырен Доржиевич Гырылов хөөрэнэ.

Ингэжэ Михайловкын колхознигууд багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе амжалта, илалтаар угтаха хэшээл ехэтэйгээр ажаллажа байна.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Захаамин.

ТАСС ...НЭ ҺОНИН

В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ ПАРК

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан дурасхаалай парк Москвада бии болгогдохонь. Тэрэнэй проектые Моссоведэй гүйсэдком сентябриин 26-да баталаа.

Энэ парк Ленинскэ хадануудай ташаланда, Москва мүрэн Воробьевско шоссе хоёрой хоорондохи 56 гектар талмайе эзэлхэ юм.

Иимэ парк бии болгохо бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө жэлдэ хэгдэжэ эхилхэ.

(ТАСС).

Болгариин Арадай Республикын делегаци нютагаа бусаба

«Болгариин Арадай Республика—25 жэлдэ социализмын замаар» гэһэн ойн баярай выставкые нээлгэдэ хабаадахаяа ерэһэн БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков түрүүтэй Болгариин Арадай Республикын делегаци сентябриин 26-да бусаа.

Болгариин ойн баярай выставкэ нээгдээ

«Болгариин Арадай Республика—25 жэлдэ социализмын замаар» гэһэн ойн баярай выставкэ Москвада сентябриин 26-най үдэр, СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын территори дээрэ нээгдээ.

Выставкэ нээлгын ёһолоодо БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков түрүүтэй делегаци байлсаба. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Коммунис партиин болон Советскэ Правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд болгар ханинартаяа хамта ерээ. Нүхэд А. Н. Косыгин, Тодор Живков нэрэ бүриһөө зүгһөө хани халуунаар угтагдан, үгэнүүдые хэлээ.

(ТАСС).

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэнэ

Ороной колхозууд болон совхозууд адууһа малдаа садхалан үбэлжэлгэ хангаха гэжэ оролдон, тэжээл бэлэдхэжэ үргэлжэлһөөр. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёһоор, сентябриин 22-то 51,7 миллион тонно үбһэ, али түсэблэгдэһэн хэмжээнэй 76 процент болохо үбһэ хатааха абаа. 45,9 миллион тонно һоломон, хоолос ба бусад бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдээ. Нёдондо жэлэйхиһээ миллион хахад шахуу тонноор ехэ үбһэн абтаад байна.

Туркмениидэ, Литвада, Латвида, Киргизидэ үбһэ бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Ажахынуудта силос даралган хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. 84,9 миллион тонно гэхэ гү, али түсэблэгдэһэн хэмжээнэй гурбаной нэгэнһээ ехэ силос дарагдаа.

(ТАСС).

...эд Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин нүхэр Т. Живковтэй ...уулзаба

...эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. ...КПСС-эй ЦК-гай ...гой гэшүүн, ...Министрнүүдэй Со... ...Түрүүлэгшэ нүхэр ...Косыгин «Болгариин ...Республика — 25 ...социализмын замаар» ...выставкэ ...дамуулан Москва ...байһан Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Тодор Живковтэй сентябриин 26-най үдэр КПСС-эй Центральна Комитедтэ уулзаа.

Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ нүхэд Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Т. Живков КПСС-эй ба БКП-гэй хоорондын аха дүү ёһоной холбоо бариса үдэр бүри бэхижүүлхэ тухай, Советскэ Союз Болгариин Арадай Республика хоёрой хоорондын харилсаа холбоое улам хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ тухай асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсэбэ.

Тэрэшэлэн социалис хани холбоото оронуудай нэгэдэл ба эмхидхэлые батадхалгын асуудалнууд, дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, уласхоорондын байдалай зарим шухала асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэгдөө.

Хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар тон адли һанал бодолтой, адляар сэгнэдэг байһанаа дахин лаблан элирхэйлбэ.

Түс уулзалга үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство Болгариин Арадай Республикын делегациин хүндэлэлдэ обед үнгэргэбэ.

Энэл үдэр болгар «ханинар «Болгариин Арадай Республика—25 жэлдэ социализмын замаар» гэһэн ойн баярай выставкын нээгдэһэнэйтэй дашарамдуулан обед үгэбэ.

Хани барисаанай поезд ГДР ошоо

Германиин Демократическа Республикын, Советскэ гүрэнэй тугууд сентябриин 26-да Москвагай Белорусска вокзалай байшангые шэмэглэнхэй байба. Совет олониитын 275 түлөөлэгшэ—немецүүдэй газар дайдые фашистнаһаа сүлөөлэлгэдэ хабаадагшад, социализм байгуулгын талаар ГДР-эй үмэнэ онсо габьяатай хүнүүд ГДР-эй тогтоогдоһоор 20 жэлэй һайндэртэ хабаадахын тула, «Хани барисаанай проездоор» аха дүү социалис гүрэнэй нииислэл хото ошобо. Эдэнэр Берлин, Потсдам болон бусад городуудай промышленна предприятинуудта байлгаануудта, институдууд болон һургуулинуудта, Германо-совет хани барисаанай бүлгэмдэ хүрэхэ юм.

Вокзалай перрон дээрэ митинг болоо. Совет хүнүүдэй үмэнэһөө ГДР-эй ажалшадта үнэн зүрхэнэй амар мэндэ дамжуулан хүргэхыень, шэнэ обществые байгуулха хэрэгтэ шэнэ илалта туйлахыень хүсэжэ үдэшэжэ ерэгшэд гүйбэ.

«Хани барисаанай поезд дые» Нэгэдэхи Белорусска фронтын сэрэгэй совет гэшүүн байһан, генерал-лейтенант К. Ф. Телегин хүтэлбэрилнэ.

(ТАСС).

Машина бүтээгшэдэй һайндэр

Машина бүтээгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан сентябриин 26-да Союзай байшангай Колонно залсод болобо.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэгые баталан абаа.

(ТАСС).

КОЛХОЗОЙ ЖЭШЭЭТЭ УСТ
ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭНЭ

ЗЭДЭ

А. Р. ПОТЕПАЛОВ, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секр

Энэ суглаанда аймагай 5020 колхозниг hoo 288 делегат hунгагдаад, тэдэнэй 263-ниинь Жэшээтэ Уставай проект зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа.

Тэрэ тоодо 141 малшан, хонишон, hаалишан, моришон, гахайшан, шубуушан, 52 таряашан, хүдөө ажахын 30 мэргэжэлтэ, 14 бригадир, звеньевой, отделенинүүдые эрхилэгшэд, колхозуудай правлениин 10 түрүүлэгшэ, партийна организацинуудай секретарьнууд суглараа.

Суглаанай хүдэлмэридэ партиин 126 гэшүүн ба кандидадууд, 73 эхэнэр хабаадаа.

Аймагай колхозуудай эдэ түлөөлэгшэд Жэшээтэ Уставай проект зүбшэн хэлсэжэ, республиканска конференцидэ 44 делегадые hунгаба. Тиин 115 колхозник бүхэнэй нэгэ хүн республиканска конференцидэ хабаадахань.

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН АРЮУН ЗАМАА

Урдань үгытэй ядуу, барга харанхы, гээгдэнги байдалтай байhан манай колхозно таряашад түүхэтэ богонихон саг соо жаргалтай hайхан сүлөөтэ байдалтай болоо. Энэмнай багша Ленинэй, тэрэнэй сэсэн мэргэн кооперативна түсэбэй бэелүүлэгдэhэнэй, мүн Коммунис партиин хүтэлбэрилгын аша үрэ болоно.

Ороноймнай хүдөө ажахыда бодото дээрээ бэелүүлэгдэhэн хамтын ажал хадаа хүдөө нютагуудта болоhон ёhотойл, түүхэдэ үзэгдөөгүй революци гээшэ гэжэ тоолохо шухала. hая байгуулагдаhан колхозуудай саашадаа hалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ Колхозник-ударнигуудай бүхэсоюзна хоёрдохи съезд дээрэ хүдөө ажахын артелиин Жэшээтэ Уставай баталагдаhан ушар тон ехэ удха шанартай байhан юм.

Ленинэй зааhан кооперативна түсэбэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэhые манай аймагайшье ажалша таряашадай байдал гэршэлнэ. Жэшээнь, 1936 ондо Бага-Нариндахи «Хамтын ажал» гэжэ артель 92 толгой эбэртэ бодо мал, 346 хонин, 26 гахайтай байгаа. Эндэ 27 үрхэтэ айл hуудаг, 246 гектар таряалантай hэн. Мүнөө эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Бага-Наринай отделенидэ 680 эбэртэ бодо мал, 9 мянган хонин тоологдоно. Тиихэдэ эндэхи механизаторнууд 2500 гектарта таряа тарина.

Урдань олон жэжэ ажахынууд хамтаржа, hайн техникээр хангагдаhан томо колхозууд болонхой. Эдэнэй үйлэдбэри жэл бүри дээшэлнэ. Мүнөө аймаг дотор 26.800 эбэртэ бодо мал, 300 мянган хонин тоологдоно. Игэжэ хонин hүрэг 6 дахин, эбэртэ бодо мал хоёр дахин олошороо. Таряалангаймнай газар 92,4 мянган гектарта хүрэhэн байна.

Аймагай колхозуудай экономикын дээшэлhэнэй ашаар ажалшадай ажабайдал hайжараа. 30 жэлэй саада тээ колхозууднай 614 мянган түхэриг доходтой байhан. Харин мүнөө энэнь 8 дахин дээшэлэнхэй. Аймагай гансахан «Коммунизм» колхоз тэрэ 1940 ондо аймагай бүхы ажахынуудай абаhан доходhоо 2,5 дахин ехэ ашаг олзо нёдондо жэл оруулhан байна.

Артелиинхидэй салин хүлhэн зургаан жэл соо 32 процентээр дээшэлээ. Колхозуудта жэл бүри шэнэ шэнэ техникэ олоор асарагдана. 30 жэлэй саада тээ аймаг дотор 191 трактор, 47 комбайн тоологдодог hаа, мүнөө 657 трактор, 350 комбайн, 286 автомашина хүдэлнэ. Гадна 1939 ондо аймаг дотор хүдөөгэй залуушуулай hураха оройдоол хоёр hургуули — Гэгээтэ, Тори тосхонуудта, нэгэнэгэ багшатай нэгэдэхи шатын 28 hургуули тоологдодог байhан. Харин мүнөө аймаг дотор 8 дунда, 12 найман жэлэй, 18 эхин hургуули бии. Эдэ hургуулинуудта дунда ба дээдэ эрдэмтэй 500 багшанар 9355 үхибүүдтэ эрдэм заана. Тиихэдэ 1939 ондо аймаг дотор ном уншалгын найман гэр, нэгэ улаан гэр хүдэлэгшэ бэлэй. Тэрэ үедэ радио, кино, зайн галай үгы байhаниинь мэдээжэ. Мүнөө hуурин тосхон бүхэндэ клуб, библиотекэ бии болонхой. 38 жэлэй саада тээ аймаг дотор 12 хүнэй hууритай больница, эмнэлгын дүрбэн пункт тоологдодог байhан. Мүнөө аймаг дотор долоон больница, нарайлгын 28 гэр бии. Тэндэнь 170 врач болон эмнэгшэд хүдэлнэ.

Ингээд ноябрь hарада хүдөө ажахын артелиин шэнэ Уставые баталан абаха Бүхэсоюзна гурбадахи съезд болохонь. Колхозой Устав гээшэмнай олон түмэн ажалшадай хуули болоно. Иимэл дээрэhээнь хүн зомнай шэнэ Жэшээтэ Уставай проектээр hонирхоно, суглаанууд дээрэ энээн тушаа hанамжа, дурадхалнуудые оруулна.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1965 он) Пленумэй hүүлээр ажахынууд дотор сабшалан hайжаруулхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. 1100 гектар газар намагhаа хатаагдаа. 2000 гектар сабшалан hайжаруулагдаа. 3700 гектарта үтэг хэгдээ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Игэжэ сабшалангай ургаса 1,5 дахин дээшэлээ. Мүнөө жэлдэ ган гасуур байбашье hаань, 106 мянган центнер үбhэн бэлэдхэгдэбэ. Аймаг дотор hүүлэй 10 жэл соо хамта 72 000 гектар шэнэ газар ашаглагдаа.

Гэхэтэй хамта колхозуудта мелиораторнууд дуталдана, газар таряалан буруугаар ашаглагдана. Жэшээнь, «Коммунизм», «Мир», Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта хэдэн жэлэй саада тээ шулуулиг бэлшээри хахалагдаhан байгаа. Тэрээн дээрэнь мүнөө юуншье урганагүй. Игэжэ тон ехэ сабшалан гэмтээгдэhэн юм. Тиихэдэ газарай хүрьhэн зарим ажахынуудта тон муугаар элдүүрилэгдэнэ. Энээниие республика дотороо мэдээжэ болоhон Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта харажашье болохо. Газараа муугаар элдүүрилдэг ажахынуудай харюусалгые шангадхаха шухала гэжэ hанагдана. Эндэ механизаторнуудай үүргэ тон ехэ.

Техникэ болон бэшэшье эд зөөри худалдажа абаха, худалдаха, муудаhан техникэ болон хэрэгсэлнүүдые голодоhондо гаргаха гэхэ мэтэ асуудалнуудые колхозой хамтын суглаан шиидхэхэ ёhотой. Гадна колхозой эд зөөри үгы болгоhон гү, али элдэб аргаар хулгайлhан, үбэршэлhэн, техникэ эбдэhэн, тэрэниие хубидаа хэрэглэжэ, ажахыда гарза ушаруулhан хүнүүд гаргашыень түлэхэ ёhотой гэжэ hанагдана. Тиимэhээ колхозой зөөриин үрилтэ хоролтодо ородог ушарые эрид усадхаха хэрэгтэй. Гэхэтэй хамта, зарим мэргэжэлтэд болон малшадай ажалдаа хайша хэрэгээр хандаhан дээрэhээ олон адууhа мал, хонин гарзална. Жэшээнь, 1969 оной найма hара соо 780 толгой эбэртэ бодо мал, 16 мянган хонин гарзалаа. Илангаяа тугал, хурьган ехэ олоор гарзална. Энэ талаар «Коммунизм» колхозой мүнөө жэлдэ абаhан түлэйнь 34 процент, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо — 26,1 процентнь гарзалаа. Эдэ ажахынуудай мал үбhэ тэжээлээршье, байра байдалааршье hайнаар хангагданхай. Теэд мал гарзалуулhан зэмэтэй хүнүүдээр тэрэнь түлүүлэгдэнэгүй. Харин «Мир» колхоздо найма hара соо 499 тугал абтажа, оройдоо 1,8 процентнь гарзалаа. Эндэхи тугалшадай ажалдаа hайнаар хандаhые энэ гэршэлнэ. Гэхэтэй хамта колхозниигуудай гэмээр малай гарзалхада, артелиин правлени акт бэшээд, гарзалhан малайнгаа үнэ сэн тэхэрюулүүлдэггүйнь харамтай. Жэшээнь, нёдондо XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 80 хонин таряа эдижэ гарзалаа гэжэ элирүүлэгдэhэн аад, зэмэтэй хүниинь ямаршье харюусалгада хабаадуулагдаагүй. Миин hалаа.

Аймагай колхозуудай сабшалангай, таряалангай ургасые адууhа мал гэшхэжэ, эдижэ, ажахыда нилээд ехэ гарза хэнэ. Мүн үбhэ тэжээл, ороохо таряан үбэршэлэгдэдэг байна. Эдэ бүгэдые саашадаа тэсэхын аргагүй. Тиихэдэ, колхозуудта трактор, автомашина болон бэшэшье техникэ ашаг үрэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ, эндэ тэндэ хаягдана, муугаар заhабарилагдана. Жэл бүри тех... гада аймаг дотор ... хэриг гаргашалагда... нилээд олон шэнэ ... дажа абахаар ха...

Мүнөө мори ... хэрэглэхэ тушаа ... хаар болоо. Маш... бэг дээрэhээ hүүл... дэлмэриин морид... да хэрэглэхэ асууда... болинхой. Игэжэ ... рид үбhэ тэжээл ... ажахыда олзо ... гансал үбhэ хурьа... hалгада хэрэглэгд... Колхознигууд мор... рэглэнэ. Теэд ... түлбэри абтадаг... томашина, трактор... рэгтэ ашаглагдан... лон трактористну... рынгоо түрэлхид... лөөhэгүйгөөр үбhэ ... үгэнэ. Заримдаа ... шина, тракторнуу... геэр хэрэглэгдэнэ... наhаа автомашин... наб? Колхозой ... үригдэнэ бшуу. ... hогтуугааршье жо... олон гай тодхор у... зой техникэ ... асуудалые эрид ... жа ерэнхэй.

Колхозой правл... тийна организац... гэшүүдые социали... тайгаар хандадаг ... жүүлхэ, тэдэнэй ... жын хүдэлмэри ябу... ратай юумэ хэнэгүй...

Аймагаймнай ... шууд эдэ бүхы ... усадхажа, ажалай ... дээр В. И. Ленинэй ... жэлэй ойе, Колхоз... союзна гурбадахи ... байhаниинь лабтай...

Граждан дайнай баатар, 1918 ондо В. И. Ленинтэй уулзаhан, үнинэй коммунист, «Мир» колхозой түрүүлэгшэ ябаhанаа тусхайта пенсидэ гараhан, үбсүүндээ Ленинэй орден яларуулhан **Т. П. Илимешко** Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр **Л. В. Власовтай** артелиин Жэшээтэ Уставай проект тушаа хөөрэлдэжэ байна **(дээдэхи зураг).**

—●—

«Мир» колхозой ветеранууд **Б-М. О. Тугутов, Б. Д. Галсанов** хоёр артелиин Жэшээтэ Уставай проект тушаа хөөрэлдэжэ, ой ухаандаа үни холын жэлнүүдые hэргээжэ, мүнөөнэй ажабайдалтай жэшэжэ hуунад **(доодохи зураг).**

Г. РИНЧИНОГОЙ фото.

«Колхозно байгуулалта—совет социалис общес... таhаршагүй хубинь юм. Энэ хадаа В. И. Ленинэй х... hан, түүхээр шалгагдаhан, таряашадта тон т... жатай, коммунизмда таряашадай дамжан орохо за...

Колхозно формо хүдөөдэхи мүнөө үеын үйлэд... гын хүсэнүүдэй хүгжэлтын хэмжээнтэй, хэрэглэм... гүйсэд зохилдоно, шэнэ техникэ, эрдэм ухаанай т... та аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, ажалай арга болом... бөөр ашаглаха аргатай болгоно..»

(КПСС-эй прогр...

Һанамжа, дурадхалнууд:

Г. Ц. БАТУЕВ, „Коммунизм" колхоз:

Шэнэ Уставай проект дотор үмсэдөө хэды шэнээн мал бариха тухай хэлэгдэнэ. Теэд энэ гуримые эбдэhэн колхознигуудые хуулиин ёhоор хэhээхэ тухай оройдоо хэлэгдэнэгүй. Тиимэhээ үлүү мал үмсэдөө тэжээдэг колхознигуудта налог ашаха гү, али яла түлүүлхэ гурим Устав дотор баталхаар болоо.

Колхозой главна бухгалтерай эрхэ болон уялганууд шэнэ Уставай проект дотор үшөө хүсэл hайнаар харагдаагүй байна. Эндэ бухгалтерай гансал колхозойнгоо тоо бүридхэлгэ болон тоосоо эмхидхээд, үдэр бүри мүнгэн, эд зөөри гаргашалха, тэдэнээ бүрин бүтэн байлгахые оролдохо тухай заагдана. Главна бухгалтер—ажахын гол мэргэжэлтэдэй нэгэн болоно. Тиимэhээ шэнэ Уставай 51-хи статья дотор тоо бүридхэл эмхидхэхэ, үйлэдбэриингөө гаргашануудай оперативна шалгалта бэелүүлхэ, колхозой правленеэр экономическа шэнэ шэнэ хэмжээ абхуулха, финансова журам баримталха гэhэн бухгалтерай заабариие ажахын бүхы гэшүүд ба мэргэжэлтэд баримталха ёhотой гээд бэшэхэ.

Шэнэ Уставай проект дотор правлени болон түрүүлэгшээ колхознигууд гурбан жэл болоходо нэгэ дахин hунгахаар хэлэгдэнэ. Теэд гүрэн түрэмнай ходо табан жэлэй түсэб табидаг. Колхозой правлениие, түрүүлэгшые табан жэлээр hунгабал таарамжатай. Тиигэбэл табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгэй харюусалга бүри дээшэлхэ байна.

В. П. КАЛЕНОВ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз:

— Би өөрөө таряан ажалай бригадын бригадираар хүдэлдэг хүн хадаа колхозой али нэгэн hалбариие хүтэлбэрилдэг бригадирнар, отделениие эрхилэгшэд тухай хэлэхэеэ hанаhаб.

Хэнэйшье мэдэhээр, колхозой правлениин түрүүлэгшын бүхы асуудалнуудые гансаараа түргэн шиидхэхэ бэрхэтэй. Тиимэhээ бригадирнарай эдэбхи, харюусалга, үүргэ, эрхые ехэ болгохо саг ерээ. Жэшээнь, мүнөө бригадир ямар нэгэн гэмэтэй, зэмэтэй хүниие хэhээхэ гү, али hайн юумэш түлөө өөрөө мэдээд урмашуулха эрхэгүй, аргашьегүй байна бшуу.

Саашадаа бригадирнуудые коллектив соонь hунгадаг болгожо, партиин райкомуудай номенклатурада ородог тушаалтан болгохо хэрэгтэй гэжэ hанагдана. Мүн даажа байhан hалбариhаа оруулhан сэбэр ашаг олзынь заримые бригадирай мэдэлдэ үгэбэл таатай.

Н. Н. ЩЕРБАКОВ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз:

Тусхайлбал, хүндэтэй шалтагаангүйгөөр техникэ миин байлгаhан, хамтын зөөри хэрэгhээнь гаргаhан хүнүүдтэ тэрэ гарзыень түлүүлхэ, колхозhоо гаргагдаhан хүнүүдые артелиин газар дээрэhээ зайсуулха эрхэ правленидэ үгэхэ, мүн hурахаяа ошоhон хүнүүдые хамтын суглаанай шиидхэбэригүйгөөр табидаг болохо шухала гэжэ дурадханабди.

Илангаяа ажалай журам, заршам шангадхаха тухай ехэ хэлэгдээ. Тиихэдэ колхозой гэр байрада байгаад, өөhэдөө ондоо эмхи зургаанда, предприятинуудта хүдэлдэг, колхозой үйлэдбэридэ хабаададаггүй зониие тэндэhээ арсалтагүйгөөр гаргаха эрхэ артелиин правленидэ үгэхэ шухала гэжэ hанагдана.

В. Д. ДЫМЧИКОВ, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз:

Жэшээтэ Уставай проектые бригада, гүүртэ, звено, хамтынгаа суглаан дээрэ хэлсэжэ, колхознигууднай hанамжа дурадхалнуудые оруулhан байна. Сугларагшад Жэшээтэ Уставай проект дотор табигдаhан ажалай журам тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, ажахы доторхи нилээд олон дутуу дундануудаа элирүүлээ. Зарим малшад үнеэдээ, механизаторнууд техникээе хаяад, хэдэн үдэрөөрөө архидажа, колхоздо тон ехэ гарза ушаруулна. Тиихэдэнь колхозой правлени ямаршье хэмжээ абаха шадалгүй байдаг. Юуб гэхэдэ: энэ асуудалые хамтын суглаан дээрэ табихада архиншад бэе бэеэ сагааруулдаг заншалтай. Зарим хүйхэрнүүд суглаандаа hогтуугаар ерэжэ, үймөө татахые оролдодог. Шэнэ Устав баталан абахадаа, хамтын ажалда гарза хохидол ушаруулhан хүнhөө тэрэниинь нэхэжэ абаха эрхэ колхозой правленидэ олгохо гэжэ hанагдана. Игэжэл ажалай журам бэхижүүлхэ хэрэгтэй.

А. Г. ЮГОВА, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз:

Эдэ hүүлэй жэлнүүдтэ таряалан, сабшалан үргэдхэгдэбэшье, ургасань ниитын, үмсын малда түйбүүлэгдэнэ. Зарим хүнүүд хара hанаатайгаар үмсынгөө мал колхозой таряалан, сабшалан дээрэ hүниндөө бэлшээхые оролдодог. Энэнь ажахыда түйлай ехэ гарза ушаруулна. Энэ ябадалтай саашадаа тэсэхын аргагүй.

Колхозой Жэшээтэ Уставай проект хэлсэхэдээ, бидэ таряалан, сабшалан тухай үргэн хөөрөө дэлгэжэ, үмсынгөө малаар ниитын ургаса түйбүүлhэн хүнүүдтэ хоёр дахин hануулhанай удаа, гурбадахидаа—малыень бусаалтагүйгөөр колхоздоо абаха гэжэ шиидээбди. Тиихэдэ малай эзэнлэ копейкэшье түлэгдэхэгүй. Игэжэ үмсын малда түйбүүлhэн ургасын сэн тэхэрюулэгдэхэ.

Г-Ц. ЦЫРЕМП... Социалис А... Герой, „Ком... колхоз:

Колхоз гээшэ ... ряашадта ёhотой... мын hургуули бол... тавай проект соо ... Ажахынгаа хүгжэ... микынгоо талаар ... далтай байгаал h... дэй ажабайдал ... хүхюун сэнгэлиг ... Тиимэhээл бидэ ... ниитын ажалда ... хабаадана, хамты... өөрынгөө хуби... дээдэ тээ тоолоно ... Эгээл энээн дээрэ... гэшүүн бүхы даа... харюусалга ехэтэй... даг байха зэргэтэй ... бүхэнэй ниитын а... хабаададагые элир... ла нарин хинал... хэхэ шухала.

Зэдын колхознигуудай суглаан игэжэ шиидхэбэ:

1. Колхозно ажабайдалай үндэhэн хуули болохо, колхозно байгуулалтын саашанхи хүгжэлтын гол арга замуудые тодорхойлhон колхозой Жэшээтэ Уставай проектые hайшааха.

2. Колхознигуудай түлөөлэгшэдэй аймагай суглаанда ба артельнүүдтэ үнгэргэгдэhэн суглаанууд дээрэ колхозой Жэшээтэ Уставай проект тушаа оруулагдаhан иимэ hанамжа дурадхалнуудые hайшааха:

бүхы колхознигуудые профсоюзай гэшүүд болгохо;

«Габьяата колхозник», ба «Хүндэтэ колхозник» гэhэн тусхай нэрэ зэргэ бии болгохо тугай гурим тогтоохо;

ажалай журам эбдэhэнэй түлөө зэмыень амасуулха яла хараалха;

колхозhоо гаргагдаhан хүниие артелиин газар дээрэhээ холодхохо;

колхознигой гэр бүлын гэшүүдые, тэдэнэй колхозой үйлэдбэридэ хэр зэргээр хабаададагые хараада абалсан, хубиинь газарай хэмжээе тодорхойлхо. Тиигэхэ зуураа, бүлынь хоёр хүнhөө доошо байбал, хубиинь газарые хахадаарнь бага болгохо;

табаhаа дээшэ үхибүүдтэй, колхозой ажалда хубитаяа хүсэд hайнаар оруулдаг колхознигто үмсынгөө ажахыда хоёр үнеэ тугалтайгаар, арбан хони хурьгадтайгаарнь баридаг болгохо. Устав соо хараалагдаhан нормоhоо үлүү мал зарим колхознигой үмсэдөө тэжээгээ hаань, тэрэ малайнь сэнтэй налог түлүүлхэ гү, али малыень колхоздо абаха;

хэхэ ёhотой ажалаа сүм дүүргээд байдаг колхознигуудта—ажахын үйлэдбэридэ hаад ушаруулхагүй сагтань түлөөhэтэй амаралта үгэхэ;

колхоздо абаха ба гэшүүнhээнь гаргаха асуудалнуудаар шиидхэбэри абаха талаар колхозой правлениин эрхые үргэдхэхэ. Хэрбээ колхозой правлениин эдэ асуудалаар буруу шиидхэбэри абаад байбал, колхозник артелиин гэшүүдэй хамтын суглаанда хандаха эрхэтэй;

колхоздо шэнээр орогшодто туршалгын саг тогтоохо, энээнэй удаа колхознигой эрхэ тэрээндэ олгохо;

шалгалтын комиссиин түрүүлэгшые мэргэжэлтэдэй дундаhаа оложо, ондоо ажалда хабаадуулхагүйгөөр hунгаха, аймагай хүдөө ажахын управленидэ колхоз, совхозуудай шалгалтын бүлэг ба юрист-консультанттай байха гэжэ Устав дотор хараалха тон шухала;

кадрнуудые шэлэн олохо ба тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй харюусалга дээшэлүүлхэ зорилгоор колхозой правлени бригадир болон отделенинүүдые эрхилэгшэдые ажалhаань сүлөөлхэ, томилхо эрхэтэй байха;

колхозуудай нэгэдэжэ, томо болоhон дээрэhээ зарим ажахынуудта бүхы колхознигуудай хамтын суглаа зарлангүй, харин бригада болон отделенинүүдэй түлөөлэгшэдэй хамтын суглаа жэлдээ хоёр дахин, жэлэй эхиндэ ба жэлэй хахадта зарлахада болоно. Харин бригада болон отделенинүүдэй хамтын суглаае квартал бүри зарлаха хэрэгтэй;

колхознигуудай ажалайнь түлөөhэн аймаг доторхи ажахынуудта адли байха зэргэтэй. Зүгөөр колхозой правлени артелиингээ гэшүүдтэ нэмэлтэ түлбэри өөhэдынгөө арга боломжо харалсажа тогтоохо болоно;

техникые зогсоожо хохидо... хүнүүдые материальна тал... hээхэ эрхэ колхозой правленидэ о... хисотой гэжэ тоолохо;

тоо бүридхэхэ, тоосохо, эконом... жэлгэ хэхын тулада бүхы колхозни... тоодо мэргэжэлтэд, бригадирнууд ... ленинүүдые эрхилэгшэдэй хэhэн а... нан шалгаха тушаа колхозой глав... рай эрхые үргэдхэхэ;

колхозой Устав—шухала доку... Тиимэhээ тэрэниие ганса колхоз ... бүхы эмхи зургаанууд болон орга... хүндэлхэ зэргэтэй. Ушар иимэhээ ... тэ Уставые Колхознигуудай бүхэс... дын hайшаан абаhан хойно тэрэни... рын дээдэ орган—СССР-эй Верхо... баталбал, зохисотой гэжэ тоолохо;

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэ... Колхознигуудай бүхэсоюзна гурба... дые угтуулан, мүрысөө үргэнөөр дэ... социалис уялгануудаа дүүргэхын ... сээ.

ҮНӨӨДЭР— …АШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ ҺАЙНДЭР

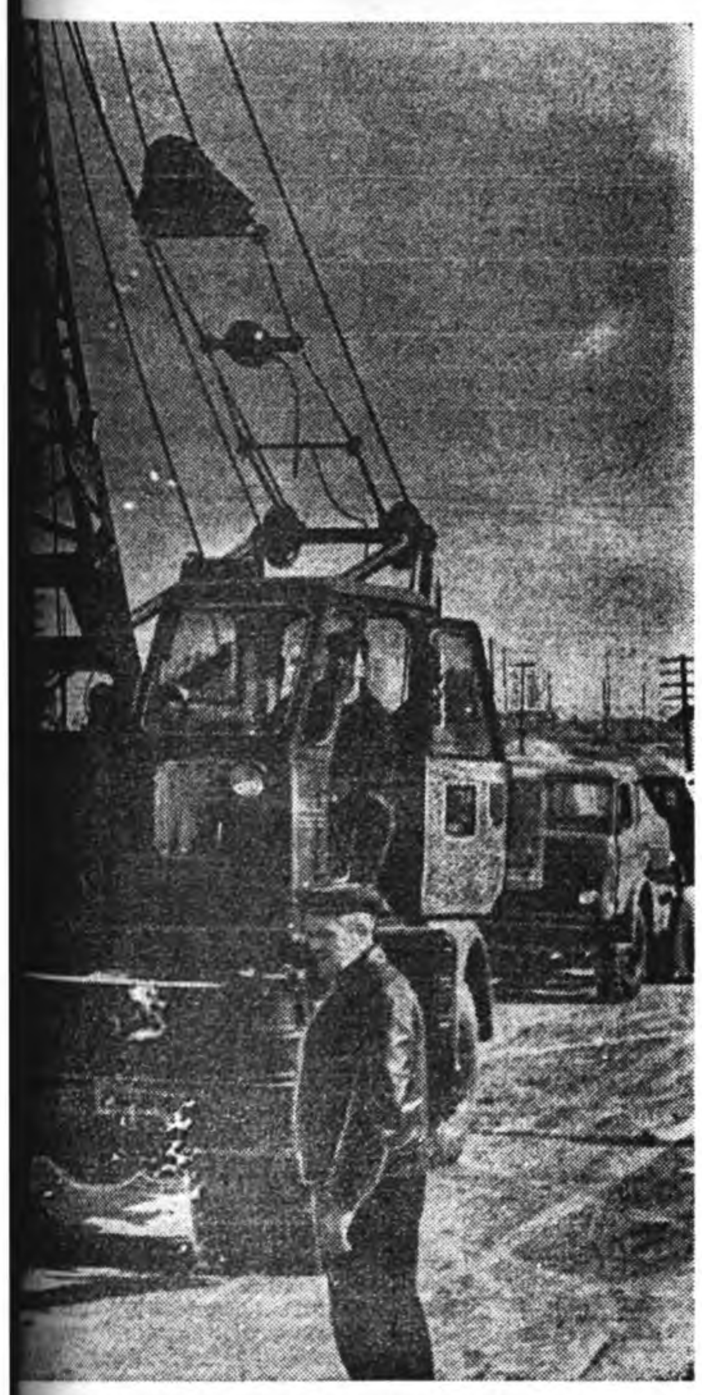

ЗАВОДОЙ ТЭМДЭГТЭЙГЭЭР...

«Электромашина» завод республикымнай үнинэй предприятинуудай нэгэн. Тус коллектив ажал хэрэгээрээ һайн мэдээжэ болонхой. Эндэ бүтээгдэһэн автокранууд, электродвигательнүүд олон область, хизаарнуудта эльгээгдэдэг, һүүлэй үедэ хилын саанахи зарим оронуудта худалдагдана.

Машина бүтээлгын түрүү энэ заводой хүдэлмэришэд ажалай ленинскэ вахтада жагсаад, абаһан уялгаяа бодотоор дүүргэжэ байнхай. Тэдэнэр табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй туршада 3300-һаа үсөөн бэшэ электродвигатель, 400 автокран бүтээхэ гэжэ шиидэһэн юм. Заводой коллектив хүсэ ехэтэ шэнэ түхэлэй автокрануудые энэ жэлһээ олоор бүтээжэ эхилбэ.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үедэ үйлэдбэриин 900 гаран түрүүшүүл бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байна. Мүн коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ 600 гаран хүндэ олгогдонхой. Совет засагай 50 жэлэй нэрэмжэтэ 12 бригадын коллектив коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүрэмөөр ажаллана.

Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябаһан коллективүүд байгша оной түсэбые, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Жэлэй үнгэрһэн һаранууд түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Электромеханическа цех. Эндэ ороходо ариг сэбэр. Коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэтэй цехэй хүдэлмэришэд электродвигательнүүдые бүтээхэ даабаряа һара бүхэндэ үлүүлнэ. Электродвигательнүүдэй шанар һайжаруулхын түлөө ехэ тэмсэл ябуулагдаһаар. Энээнэй ашаар эндэ бүтээгдэһэн электродвигательнүүд удаан саг соо хүдэлгэгдэдэг болоо. Эрхим шанартай продукци бүтээгшэд эндэ олон. Коммунис ажалай ударник Михаил Войлоков олон станогуудые даана. Мүнөө нэгэ доро гурбан станок дээрэ ажаллаха зуураа, гансал эрхим зэргын продукци бүтээдэг.

Мастер Виктор Григорьев цехэй харюусалгатай ажал дүүргэгшэдэй нэгэн. Тэрэнэй даадаг участок электродвигательнүүдэй һүүлшын хабсаралга хэдэг. 10 гаран жэлэй хугасаада эндэ ажаллаха зуураа, элдэб маркын электродвигательнүүдэй часть, узелнуудые һайнаар шудалаа.

Үйлэдбэриин даабари үлүүлэн дүүргэдэг, һайн шанартай продукци бүтээдэг түрүүшүүл кран бүтээлгын цехтэ яһала олон. Тэдэнэй нэгэн—Ф. С. Симонов — табан жэлэй даабарие гурбан жэл гурба һара соо дүүргэжэ шадаа. Залуу хүдэлмэришэд Виктор Пенкин, Владимир Лапин болон бусад ахамад нүхэдһөө жэшээ абажа, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Машина бүтээгдэшэд ажалдаа амжалта туйлан энэ жэлэйнгээ һайндэрые тэмдэглэжэ байна.

Зураг дээрэ: дүй дүршэлтэй мастернуудай нэгэн Виктор Григорьев хабсаргагдаһан электродвигатель саашанхи замдань мордохуулба. Бэлэн болгогдоһон автокранууд заводой хашаа сооһоо гаргагдахын урдахана.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

ЯРУУНА

НАРҺАТАДАМНАЙ һаяхан арадай дуу, хатарай ансамбль эмхидхэгдээ. Энэ һайн һайхан хэрэгтэ аймагай агитклубые даагша В. Маслов, автомашинын жолоошон Ф. Уваров, культурын байшагай инспектор Н. Петрова, методист Л. Черепанова болон бусад ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Эдэ нүхэд уран һайханда эдэбхитэй хабаададагаараа олондо мэдээжэ юм. Арадай дуу, хатарай тус ансамбль түрүүшынгээ концертые Нарһатада үнгэргэгдэхэ аймагай колхознигуудай түлөөлэгшэдэй суглаанда харуулха.

Иимэ шэнэ үүсхэл эдэбхиин мүнөө үедэ — В. И. Ленинэй 100 наһанай ойдо бэлэдхэлэй түлэг ябажа байхада — үргэнөөр дэлгэрхэнь ойлгосотой. Хүдөөгэй библиотекарь, клубые даагша бүхэн ажалшадай эрилтые шадаал һаа һайнаар хангаха гэжэ оролдоно бшуу.

Мүнөө аймаг доторхи соёлоймнай бүхы гуламтануудта заһабарилга хэгдээ, ажал хүдэлмэриинь түсэб табигдаа. Энэ талаар романовкынхид ехэ юумэ хэһэн байна. Һууринай соёлшод болон залуушуул, комсомолшууд хэдэн удаа воскресннгүүдые эмхидхэжэ, тэндэхи клубаа ехэ болгоо, капитальна заһабарилга хэжэ дүүргээ. Тингэжэ тэдэнэр соёлой ёһотой байшантай болоһон байна. Иимэ жэшээнүүд аймаг дотор, мүн ондоошье нютагуудта олдохо. Энэ хадаа багша Ленинэй 100 наһанай ойе эрхимээр угтахын тула соёлшодой бодотоор ажаллажа байһанай гэршэ болоно.

В. КОВАЛЬ.
Яруунын аймагай культурын бэйшангай директор.

БАУНТ

БАГДАРИН. Аймагаймнай колхозуудта ниитын малай тэжээл бэлдэхэ үеэр эндэмнай агитбригада эмхидхэгдэжэ, холын малшад, орошод болон таряашадай дунда соёлой хүдэлмэри урда урдынхиһаа һайнаар ябуулагдаа. Зунай амаралтын үедэ Улаан-Үдэһөө нютагаа ерэһэн етудентнэр—аха дүү Соболевтон, С. Зубарев болон бусад Багдаринай арадай театрай режиссёрой хүтэлбэри доро аймаг доторхи ажахынуудта дайралдадаг элдэб баримтануудай үндэһөөр һонирхолтой наада, шог, шүүмжэлэл бэлдэһэн байна. Тиигэжэ самолёт, онгосо, мори, оро хэрэглэн, хүн зонтой бүхы һуурин, бригада, гүүртэнүүдтэ ябаа, элдэб хөөрэлдөө үнгэргөө.

Соёлшодой энэ агитбригада хүдөөгэй ажалшадта ехэ халуунаар угтагдаһан байна. Аймагай ДК-гай хүгжэмшэн нүхэр Спиридоновой эдэбхи оролдолгын ашаар намарай, убэлэй үедэ саг үргэлжэ хүдэлхэ агитбригада эмхидхэгдээд, мүнөө наадаяа бэлдэжэ, замдаа гарахаяа түхеэржэ байна.

Багша Ленинэй 100 наһанай ойе эрхимээр угтахын түлөө соёлшоднай мүн лэ тусхай түсэбтэй болонхой. Хүдөөгэй 10 библиотекэдэ, 11 клубта, 3 улаан гэртэ заһабари хэгдээ, түлишэ бэлдэгдээ, мүн соёлшоднай мүнөө үедэ булта амаржа ерээд, ажалдаа хам оронхой.

Колхознигуудай бүхэсоюзна 3-дахи съездые угтуулан, аймагаймнай колхозуудта суглаанууд болон үнгэрөө. Тэрээн дээрэ хүдөө ажахын Жэшээтэ Устав тухай хөөрэлдөөн болоһон байна. Эндэхи колхознигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан октябриин 3-да Багдаринда болохо юм. Энэ хуралдаае эрхим һайнаар, политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула соёлшоднай наада бэлдэжэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ эхилэнхэй. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэл ехэ, саашадаашье амжалтатай ажаллахань дамжаггүй.

Г. ПИХЛУЕВА.
аймагай ДК-гай хүдэлмэрилэгшэ.

…АЖАНДА
…ЭЛ
…АЛГА
…АГ
…ИА

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

КПСС-эй Баргажанай райком арад зоной дунда хэблэл тараалгада һаналаа табижа, колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри жэл бүхэндэ ябуулжа байдаг. Энэнь яһала һайшаалтай. Энэ асуудалда зорюулагдаһан тусхай зүблөө райком һаяхан зарлаһан байна. Зүблөөндэ аймагай колхоз, совхозууд болон предприятинуудай парткомой секретарьнуудһаа гадна, хэлхээ холбооной таһагуудай начальнигууд, ниитын түлөөлэгшэд хабаадалсаба. Арад зоной дунда хэблэл тараалгын хэр зэргэ эмхидхэгдэжэ байһан тухай партийна комитедүүдэй секретарьнар, хэлхээ холбооной таһагай начальнигууд эндэ сугларагшадта элидхээ.

— Манай аймагай хэлхээ холбооной 20 таһаг, 230-аад ниитын түлөөлэгшэд, 89 почтальон болон хэблэл тарааха хэдэ хэдэн советүүд, мүн байра дээрэнь газетэ, журналда захил абажа байха 105 пункт арад зоной дунда ерэхэ жэлэй хэблэл тараажа эхилһээр хорёод хоножо байна. Энэ үе соо аймаг дотор хоёр мянгаһаа дээшэ хэһэг газетэ, хэдэн зуугаад журнал уншагшад захяад байна. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулжа үзэхэдэ, 980 гаран хэһэг газетэ, журнал үлүүгээр захигданхай,—гэжэ хэлхээ холбооной Баргажанай узелай начальник А. И. Зверьков мэдээсэбэ.

Уншагшадай дунда хэблэл тарааха шухала кампаниин эхилһые зүбөөр ойлгоһон хэлхээ холбооной таһагай түлөөлэгшэд сентябриин нэгэнһээ эхилжэ нютагайнгаа ажалшадһаа газетэ, журналда таһалгаряагүй захил абажа байна. Жэшээнь, Баргажанай совхозой, Журавлихын, Уланай, Хилганын, Могойтын хэлхээ холбооной таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд отара, гүүртэнүүдээр ябажа, улад зондоо газетэ, журнал ехэ эдэбхитэйгээр бэшүүлжэ эхилһэн байха юм. Илангаяа Уланай хэлхээ холбооной таһагай начальник Л. Х. Бадмаев колхозойнгоо гэшүүдэй салин хүлһээ абахыень тододхоожо, өөрөө айл бүхэндэ ябажа, тэдэнэйнгээ дуратай газетэ, журналнуудые захюулна.

— Жэл бүхэндэ иигэжэ өөрөө айл бүхэндэ орожо газетэ, журналнуудта захил хүүлээгүйдөө һанаамни амардаггүй юм. Һүүлэй хэдэн хоногой туршада «Правда», «Известия», «Сельская жизнь», «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» болон бусад олон хэблэлнүүдтэ түрүүшын үдэрһөө захил абажа эхилһэн байнаб. Партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой мэргэжэлтэ В. Ш. Гармаев аяар 17 янзын хэблэл захиһан байна. Мүн бусадшье эдэбхитэйшүүл олон газетэ, журнал гэр бүлэдөө захюулжа эхилэнхэй,—гэжэ Л. Х. Бадмаев хөөрэнэ.

Энэньшье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, эндэхи ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд газетын һонинтой саг соонь танилсажа, һайн һайхан юумэнэй дээжэтэй, мүн өөһэдынгөө ажахын дутуу дунданууд тухай хэлэгдэһэн шүүмжэлхы удхатай статья, корреспонденцинүүдые суглаан, зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээ ябуулагануудые хараалжа байдаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Уланай сомоной уншагшадай дунда 270-аад хэһэг «Буряад үнэн» газетэ тарааһан тус таһагай начальник Л. Х. Бадмаев манай газетын хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэһэн юм. Мүн энэшье жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ үлүү олон газетэ, журнал уншагшадай дунда тараахын хойноһоо оролдоно. Тэрэшэлэн Аргатын, Улюнхаанай, Дэрээнэй, Гааргын, Баян-Голой болон бусад нютагуудай хэлхээ холбооной таһагай хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ жэлэй захил хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула шармайн оролдожо ябана.

Нютаг бүхэнэй түлөөлэгшэдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, зоной дунда хэблэл тараалга зарим нютагуудта назгай нобшоор ябуулагдажа байна. Хаана, али ажахын, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, ниитын түлөөлэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулнаб, тэндэл хэблэл тараалга урагшатайгаар хэгдэжэ, айл бүхэн сүлөөтэй сагтаа уншажа һууха дуратай газетэ, журналнуудтаа захил хэһэн байна бшуу.

Аймагай зүблөөндэ хабаадагшад 1000 хүн бүхэндэ 1200 гаран газетэ, журналнуудые захюулха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Мүн арад зоной дунда газетэ, журнал олоор тарааһан эдэбхитэдтэ барюулагдаха аймагай «Союзпечтиин» агентствын тусхай шангууд тогтоогдобо.

…ИЛЫН …ААНАҺАА

…АМДАЛАЙ ПОЛИТИКЫН АМЖАЛТА

…С). «Уласхоорондын … хангаха зорилгоор …энүүдтэ хандалгын … Генеральна Ассамб… үзэмжэдэ табижа, … ехэ удха шанар… шэнэ үүсхэл гар…ень Германиин Де…публикын хүсэдөөр … байһые ГДР-эй …дэй министр Отто …одто үгэ хэлэхэдээ …эһэн байна.

…а бактериологическа …хай хэдэн социалис … конвенциин проектые тэрэ мүн лэ һайшаагаа.

Афро-Азиин долоон гүрэнэй ба ГДР-эй хоорондо дипломатическа харилсаануудые тогтоолго немец арадые гансаараа түлөөлхэ эрилтэ хэдэг Бонной политикада хүндэ сохилто боложо үгөө гээд ГДР-эй гадаадын политикын асуудалнуудта тогтоходоо О. Винцер тэмдэглээ. ГДР-ые мэдэрхын түлөө улам ехээр боложо байһан хүдэлөөн Европодохи аюулгүй байдал хангалгада, уласхоорондын амгалан ёһоной харилсаа тогтоолгодо Боннско правительствын удаан саг соо һаад ушаруулжа шадахагүй байһые гэршэлжэ үгэнэ.

…ООН-ой гэшүүн болохо ёһотой

…АСС). Германиин … Республикын бай… жэлэй ойн октяб…ээ байһанда зо…нно статья Чилиин … бологшо «Сигло» … байна. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида ГДР заатагүй абтаха ёһотой гэжэ тоолохо зуураа, энэ асуудал бүтэхэ руунь шиидхэлгэдэ али болохоор һаад ушаруулдаг США-е, Бонндохи ханинарыень буруушаана.

АЖАЛ БА КАПИТАЛ

ИТАЛИ Италида забастовконуудые хэжэ байһан олон түмэниие металлургическа ба машина бүтээлгын промышленностиин ажалшад һүүлэй үедэ толгойлно. Ажалай шэнэ хэлсээнүүдые баталха тухай өөһэдынгөө эрилтэнүүдые тэдэнэр дэмжэнэ, хүдэлмэришэдые ажалһаань олоор гаргалгада эсэргүүсэн, профсоюзна организацинуудай эрхые мэдэрхын түлөө тэмсэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ забастовконуудта ороной 1.300 мянган металлистнууд хабаадана. Италиин автомобильна ниислэл бологшо Турин городто машина бүтээгшэдэй забастовко эхилэнхэй. Ажалай шэнэ договор баталха эрилтэ хэһэнэйнь түлөө 30.000 хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргаһан Фиат концерной захиргаанай зоргоной аашада эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон тэдэнэр забастовко хэһэн байна.

ФРАНЦИ Францида үдэр бүхэндэ забастовконууд болоно. Парижай округуудай нэгэндэ почтын хүдэлмэрилэгшэд забастовко хэжэ байнхай. Хүдэлмэриин неделиие ниитэ дээрэнь хороолгые, хүдэлмэрилэгшэдые олон болгохые 16 һарын турша соо тэдэнэр хүлеэжэ байдаг. Ле-Манда түмэр замай вагонуудые бүтээдэг «Карель Э Нуш» гэжэ заводой хүдэлмэришэд забастовко эхилээ. Тэдэнэр салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэнэ.

Париж шадарай Курнев гэжэ һууринай «Бабкок-Атлантик» гэжэ заводой хүдэлмэришэд амжалта туйлаа. Ажалшадай салин хүлһые энэ жэлэй октябриин нэгэнһээ нэмээхые эзэд баяшуулынь зүбшөөгөө.

КАНАДА Канадын Номгон далайн эрьедэхи бүхы портнуудай хүдэлмэри 3.200 докерой забастовко хэһэн дээрэһээ һаатана. Хамтын шэнэ договор баталхаһаа эзэд баяшуулай арсаһанһаа уламжалан забастовко эхилһэн байна.

ЧИЛИ Чилиин «Лота Швагер С. А.» гэжэ компаниин 10 мянган горнягай забастовко оройдоол хэдэхэн часай турша соо үргэлжэлөө. Эзэд баяшуултай гурба һарын турша соо үргэлжэлһэн хэлсээнэй таһалдахада забастовко эхилһэн байна. Шахтёрнууд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха, хүдэлмэриин үдэр богони болгохо эрилтэ хэнэ. Горнягуудай үсэд шангаар эрилтэ хэһэн дээрэһээ шахтануудай эзэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ баатай болоо. (ТАСС).

Тель-Авив дэмжэгшэдые бэдэрнэ

ВАШИНГТОН. ТАСС-ай корр. К. Беляев иигэжэ дамжуулна:

Израилиин премьер-министр Голда Меир албанай хэрэгээр США-гай ниислэлдэ ерээ.

Һүүлшын хорин жэлэй турша соо Израилиин «һэргэн хүгжэлгын түүхэ Холбоото Штадуудай саг үргэлжын туһаламжатай таһаршагүй холбоотой» гээд США-гай президенттэй хөөрэлдэхэдөө Голда Меир мэдүүлээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ эзэрхэг түримхэй, булимтаралгынгаа политикые үргэлжэлүүлхэ талаар сэрэгэй ба бусад дэмжэлгэ абадаг болохын тула Тель-Авивай правительствые толгойлогшо США-да аяншалгаяа хэрэглэхэ хүсэлэнтэй.

Голда Меир Вашингтонһоо хооһоор бусахагүй гэжэ журналистнууд баг саана. Энээнтэй дашарамдуулан, Израиль 20 жэл соо оршожо байхадаа, элдэб «туһаламжа» болгон 25 миллиард шахуу доллар США-һаа абаа гээд журналистнууд һануулна. Далайн уһа дабһагүй болгохо завод барихын тулада 40 миллион доллар Израильда үгэхэ гэжэ түлөөлэгшэдэй палатын гадаадын хэрэгүүдэй талаар комиссиин шиидхэһэндэ анхарал хандуулагдана.

Хойто Ирландидахи байдал

ЛОНДОН. (ТАСС). Лондондерри фронт шадарай город шэнгеэр мүнөө харагдана. Тэрэнэй түбэй район шүбгэтэй шабын түмэрнүүдээр хүреэлэгдэнхэй. Буунуудаа зэһэһэн, түмэр малгай үмдэһэн Англиин солдадууд үйлсэнүүдтэ харуул харана. Хүнүүдэй ба транспортын ябуулга хизаарлагданхай. Хойто Ирландиин хэмжээнэйнгээ талаар хоёрдохи город бологшо Лондондерридэ эзэмдэлгын сэрэгүүдэй командовани сэрэгэй частьнуудые нэмэжэ эльгээгээ.

Лондондерриин хүдэлмэришэдэй һуудаг кварталда шэнэ бүхэлэлтэнүүд бодхогдоно. Энэ хадаа протестан хэтэрмэ этэгээдүүдэй зэбсэгтэ добтолгоһоо хамгаалха гансахан лэ арга болоно. Нэгэ хоногой урда тээ город соо үүдхэгдэһэн шуһата тулалдаанай үедэ нэгэ хүн алуулаа, хэдэн хүн шархатаа. Хүн зоной «аюулгүй байдалые» Англиин сэрэгүүд хангаха гэһэн найдуулгые католическа геттын хүн зон этигэхээ болижо байнхай.

Ольстерой правительство «онсо хуулиин» хүсэндөө байха сагые жэлэй эсэс хүрэтэр һунаагаа. Энэ хуули хадаа митингнүүд, демонстрацинууд болон үйлсэнүүдтэхи жагсаалнуудые хорино, тэрэшэлэн сүүд ба мүрдэлгэгүйгөөр хүнүүдые барижа хааха хүрэтэр ехэ эрхэ түлөөлэлгэ полицида олгоно. Энэ алхам хадаа гражданска эрхын түлөө хүдэлөөе алаха хэһээхэ ба айлгаха аргаар дарахые Хойто Ирландиин засагаархидай һэдэһэн зандаа байһые гэршэлжэ үгэнэ.

ОАР-һаа намнагдахань

КАИР. (ТАСС). ОАР-ай албан зургаанууд американ журналист, «Дейли экспресс» гэжэ Англиин газетын корреспондент Джемс Дэвидсон Никтоной ОАР-һаа гаража ошохыень дурадхаа. «Аль-Ахрам» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, американ корреспондентын «журналистикада таарахагүй» ябуулгатайнь дашарамдуулан энэ шиидхэбэри абтаа.

Боливида сэрэгэй урбалта болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Боливида сэрэгэй урбалта сентябриин 26-да болоо. Президент Луис Адольфо Силес Салинас гэгшые генерал Альфредо Овандо Кандиа түрүүтэй бүлэг сэрэгэйхид унагаагаа гээд Рейтер агентствын корреспондент Ла-Пасһаа мэдээсэнэ.

«Орон дотор хүсэд намдуу түбшэн байна» гээд гурбан түрэлэй сэрэгүүдэй нэгэдэмэл командованиин толилһон коммюнике соо мэдээсэгдэнэ.

ФКП-гэй эдэбхитэдэй суглаан Парижда болобо

…). Коммунис ба хү…тинуудай уласхоо…й Москвада болоһон …партиин ба комсо… Парижда зарлагда…э ФКП-гэй ЦК-гай …ршүүн, секретарь … хэлээ.

…лөөнэй үрэ дүнгүү…н коммунис хүдэ…лта гэжэ ФКП-гэй … июниин 28-да бо…баадагшадай нэгэн …ые Ж. Марше һа…

…лөөн дээрэ баталан …нүүд теоретическэ ба практическа талаараа ехэ үнэтэй гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Дэлхэй дээрэ болоһон гүнзэгы ехэ хубилалтануудые зүблөөнэй документнүүд соо шэнжэлэлгэ тон зүб, научна марксистско-ленинскэ шэнжэтэй гэжэ манай парти тоолоно гээд Ж. Марше хэлээ. Москвадахи зүблөөн коммунис партинуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ замда шухала шата боложо үгэнэ гэжэ ФКП-гэй Центральна Комитет тоолоно.

Империализмда эсэргүү тэмсэлые революционно ба түрүү хүсэнүүд саашаданы үргэлжэлүүлхэ ехэ арга боломжотой болонхой. Энэнь мүнөөнэй үеын гол онсо шэнжэнь болоно гээд Ж. Марше тэмдэглэһэн байна. Эгээл энэ хадаа гол шэнжэнь болоно. «Коммунис партинуудай хоорондо, зарим социалис оронуудай хоорондо гарадаг бэрхэшээлнүүд гү, али алгасалдаа арсалдаанууд» мүнөө үеын гол шэнжэнь боложо шадахагүй.

Бүмбэрсэг дэлхэйн гурбанай нэгэ хуби дээрэ илан мандаһан социализмые муушалха зорилгоор буржуазна идхалгашадай гаргадаг хүсэлэл оролдолго заатагүй урагшагүйдэхэ. «Социалис общество хүдэлмэришэн ангиин эгээн лэ томо илалта болоно гэжэ бидэнэр омогорхолтойгоор хэлэнэбди» гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэһэн байна.

Олон миллион хүн үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаар

ВАШИНГТОН. (ТАСС). 3 үлүүтэй миллион американ зон үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаар. Гэгээрэлэй министерствын түлөөлэгшэ Джеймс Аллейн Лос-Анджелеста үгэ хэлэхэдээ, энээн тухай мэдүүлбэ. США-дахи үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүлэй олошорһые «гайхалтай ушар» гэжэ нэрлээд, орон доторхи ажалгүй залуушуулай хахадынь бэшэг мэдэхэгүй байна гэжэ тэмдэглээ.

США-да үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалга «хүниие һара дээрэ буулгахаһаа орёо хэрэг болоно» гээд Аллейн мэдүүлбэ.

АФГАНИСТАН. Советскэ Союзай туһаламжаар энэ гүрэндэ дүшэ гаран ехэ барилга хэгдэжэ байнхай. Тэдэнэй эгээл ехэнь Наглудахи ГЭС, Джалалабадска уһалууриин системэ, мүн Кабулай политехническэ институт болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: афган студентнүүд совет багшанар С. М. Мелихова болон К. С. Тугеев гэгшэдтэй шэнэ политехническэ институдай газаа хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

УЛААН-ҮДЭ

КАБАНСК

БАУНТ

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

* * *

«Знание» бүлгэмэй Советскэ районой отделени «Прогресс» кинотеатртa Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгада зорюулагдаһан кинолектори эмхидхэбэ. Эндэ хэдэн үеын коммунистнуудай ажал ябуулга тухай совет фильмүүд харуулагдаха байна.

Һаяхан тус лекториин Е. Габрилович Ю. Райзман хоёрой табиһан «Коммунист» гэжэ кинофильмээр ажалаа захалба. Кинолекториин программада Литвагай кинорежиссёр Жаликявячусай «Хэншье үхэхые хүсөөгүй», Е. Дзиганай «Түмэр урасхал» болон бусад фильмүүд харуулагдаха юм.

* * *

В. И. Ленинэй түрэһөөр алдарта 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа эмхидхэгдэхээр хараалагдаһан зональна гурбадахи выставкэдэ табигдаха Буряадай уран зураашадай бүтээлнүүдые харалга болобо. Манай республикын мэдээжэ уран зурааша Г. Москалев тус выставкэдэ томохон зохёол табиха байна. Залуу уран зурааша Лев Лобак «Геологууд» гэһэн бүлэг графическа зурагуудаа харуулха юм.

Выставкэ харагшад тэрэшэлэн «Эхэ Буряад орон», «Сэсэглэһэн тала», «Нэгэ һургуулиин һурагшад» болон бусад Солбон Ринчиновэй зурагуудые хаража һонирхохо байха.

Уран зураашад Екатерина Неволина, Александр Окладников гэгшэд «Ленин Горкодо», «Сүхэ Баатарай портрет», «Хилэ сахигшад» гэхэ мэтэ графическа бүтээлнүүдые дүүргээ. Тиихэдэ уран зураашад Т. Рудь, Ю. Чирков гэгшэд портредүүдые бэшэжэ дүүргэнтээ.

* * *

Һаяхан эндэхи соёлой байшан соо манай республикын уран зохёолшод уншагшадтаяа уулзаба. Аймагай түбэй уншагшадай урда Буряадай Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь И. Калашников, «Байгал» журналай редакторай орлогшо Ц-Б. Бадмаев, поэт А. Щитов гэгшэд үгэ хэлэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь нүхэр И. Калашников республикынгаа зохёолшодой эмхиин саашанхи түсэбүүд тухай хөөрэжэ үгөө. Тиихэдэ «Байгал» журналай редакторай орлогшо Ц-Б. Бадмаев журналайнгаа 1970 оной түсэбүүдтэй танилсуулаа.

* * *

Һүүлэй жэлнүүдтэ Багдаринай дунда һургуули дүүргэһэн бүлэг залуу хүбүүд, басагад комсомолой путевкоор холын хонишод, малшадай отара, гүүртэнүүдээр таран ошожо ажаллагаг болобо.

Һаяшаг ВЛКСМ-эй райкомой путевкоор дүрбэн басагад: Галя Бальжинова, Валя Будацыренова, Зоя Голубева, Альбина Шубина гэгшэд «Рассвет» колхоздо һаалишанаар, полевой станда тогоошоноор хүдэлхөө ошобо.

Аймагай «Заветы Ленина» колхоздо орошодой халуун хаһа хүрэжэ ерэбэ. Эндэхи орошод үбэлжөөндөө зөөжэ ерэмсээрээ, оронуудаа үрэжүүлжэ, ерэхэ жэлдэ олон түл абахын түлөө нилээд оролдоно.

В. ЧУНАВЛЕВ.

ТҮРЭЛ НЮТАГААРАА АЯНШАЛГА

БАЙГАЛ ДАЛАЙ ХЭДЫТЭЙБ?

Дэлхэй дээрэхи эгээл гүнзэгы, эгээл сэбэр, тунгалаг һайхан уһатай Байгал далайе орьёл үндэр байса шулуутай, эрид эгсэ хабсагайнуудтай хада ууланууд хүреэлдэг. Хоёр мянга гаран километр ута эрьетэй Байгалые Хамар дабаанай, Далай шадарай, Байгалай, Дээдэ-Ангарай, Баргажанай, Улаан-Бургааһанай үндэр үндэр хаданууд бүһэлэн тойронхой...

Гэбэшье энэ далай хадаа тойроод байһан эртын эртэ сагай хада уулануудһаа наһаараа бури хүгшэн юм гэжэ Байгалые шэнжэлдэг мэдээжэ эрдэмтэ, геолого-минералогическа эрдэмэй доктор В. В. Ламакин тобшолол хэһэн байна. Далайн гүнзэгыдэхи эгээн урданай газарынь элһэ, шабарһаа, хүрин нүүрһэнһөө бүридэнэ, дээшээ болохо тумаа жэжэхэн шулуун бии болоно, дээдэ талынь шулуунай хэмжээн бүри томожоно, үргэлжэ мантан томонууд болоно.

Энэ ушар юу гэршэлнэб? Хэдэн миллион жэлэй туршада газарай ушаргүй ехээр сүмэрэн нураһанай, газарай нюруугай ехээр хүдэлһэнэй шалтагаанаар бии болоһон Байгалые анханда тэгшэ, набтархан хадануудтай газар дайда тойроод байһан болоно. Хамар дабаанһаа эхи абаһан гол горхонууд далайн эрье руу элһэ, шабар асардаг, эрье шадарааринь торфоор баян намаг налхи элбэг байжа, һүүлэй һүүлдэ хүрин нүүрһэн болон хаташоо.

Байгалые тойроод үндэр үндэр хадануудай ургаһан ушар хадаа газарай нюруугай ехээр хүдэлһэнһөө болоо. Иимэ хадын бии бололго илангаяа четвертичнэ үе сагта үлэмжэ ехээр үзэгдэһэн, мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Хадануудай бодохотой зэргэ гол горходой уһанай урасхал шангадажа, далайн эрье руу томо томо шулуунуудые мухарюулан асардаг байһаниинь элирхэйлэгдэнэ.

Байгалай эгээл гүнзэгы газарай 1620 метр болодогынь мэдээжэ. Байгалай өөрөө хадаа гадаада далайн уһанай нюрууһаа 900 метрээр дооро байдаг шуу. Байгалай аягалан тогтоһон сагһаа хойшо хэдэн миллион жэл үнгэрөө. Энэ үедэ Байгалай өөрто 5 мянга шахуу метр зузаан шорой шохой суглараһан (геофизическэ аргаар тодорхойлһоной ёһоор). Иимэ болохолоороо, Байгалай анха түрүүшынь өөрөө Сибириин газар дайдын мүнөөнэй нюрууһаа 5500 метр доро байһан жэшээтэй. Ушар иимэһээ тэрэ үедэ сүмэрэн нураһан газарай өөрөө хадаа мүнөө сагай үндэр үндэр хадануудһаа дүрбэ дахин доро байгаа бшуу. Байгалые тойроод байһан хада уулануудай хожом бии болоһыень энэ ушар үшөө дахин батадхана.

Энэ тобшолол тухайгаа геолог В. В. Ламакин «Наука» гэжэ хэблэлдэ барлагдаһан «Неотектоника Байкальской впадины» гэжэ монографи дотор бэшэһэн байна.

А. ГАЙДАЙ.
(Корр. ТАСС).

Эрхүү.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

ТАГЛИИН НУУР

Бага Хамар дабаан гэжэ хадын ара таладань энэ нуур мэлмэрэн байдаг. 1380 метр дээрэ байха зуураа, 750 гектар талмайтай, элдэб янзын ургамалнуудаар элбэг, гүйхэн. Таглиин энэ нуурта Баруун-Хоолой, Ара-Бургалтай гэжэ хоёр горхон шудхадаг юм. Тэрэ нуурта сугларһан уһан Хоолой гэжэ горхоор Химнэ голдо урасан хамжадаг.

Элдэб янзын ургамалнуудаар, хорхой шумуулаар баян һэн туладань, эндэ жэлэй зулгы һайхан сагта түрэл бүриин нугаһан зүһажа, дальбараануудаа дагжаажа, намар болоходо дулаан орон уруу ниидэдэг.

Нуурай мульһэнэй хайлажа дууһаха үеэр Химнэ голоор үгсэһэн хадаран, зэбгэн, тула загаһад энэ нуурта хүрэжэ ерэдэг, түрьһэеэ хаяжа үдэдэг юм. Гүрөөһэн, буга, хандагайн энэ нуур шадар олоороо суглардагынь элитэ.

Тори нютагаархин хабар болоходо тэрээн уруу үхэр малаа һүрэг һүрэгөөр туужа, һүнгэ ногоондо умбуулан бэлшээжэ, атар тарган болгожо, намар болоходо доошоо буудаг. Дүтэ шадарай нютагуудай буряад зон зундаа иишэ ерэжэ амардаг заншалтай юм.

М. БАКУТИН,
биологическа эрдэмэй кандидат.

Спорт

ШАТАР

МОСКВА. Шатараар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй хойшолуулагдаһан партинуудай түгэсхэлэй наадан (13-дахи уулзалгын һүүлээр) болобо. Тэрэнэй һүүлээр Смыслов — 9, Петросян — 8,5, Полугаевский 8 (12-һоо), Холмов — 8, Савон — 7,5 очконуудтай түрүүлнэ.

Таль Купрейчигые шүүгээд, Таймановта шүүгдээ. Жуховицкий Платоновые, Холмов Зайцевые, Петросян Васюковые илаа. Жуховицкий — Савон, Лутиков — Жуховицкий, Штейн — Балашов, Полугаевский — Лутиков, Фурман — Тайманов гэгшэдэй уулзалга эбэй ёһоор дүүргэгдээ.

ШТАНГ

ВАРШАВА. Москвагай армеец Виктор Куренцов дундуурһаа доохонуур шэгнүүртэй штангистнуудай дундаһаа дүрбэ дахинаа дэлхэйн, Европо түбиин чемпионой хүндэтэ нэрэдэ хүртэбэ. Совет чемпион хүйтэ абажа, һанаһанда хүрэмэ амжалта туйлажа шадаагүйшье һаа, бүхыдөө 467,5 килограмм үргэжэ илаһан байна.

ФУТБОЛ

БЕЛГРАД. (ТАСС). СССР-эй суглуулагдамал команда Югославиин футболистнуудтай нүхэр ёһоной уулзалга үнгэргэхэдөө, 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Түрүүшын уулзалгада Джанич (Югослави), Асатиани, Нодия (СССР) гэгшэд бүмбэгэнүүдые оруулаа.

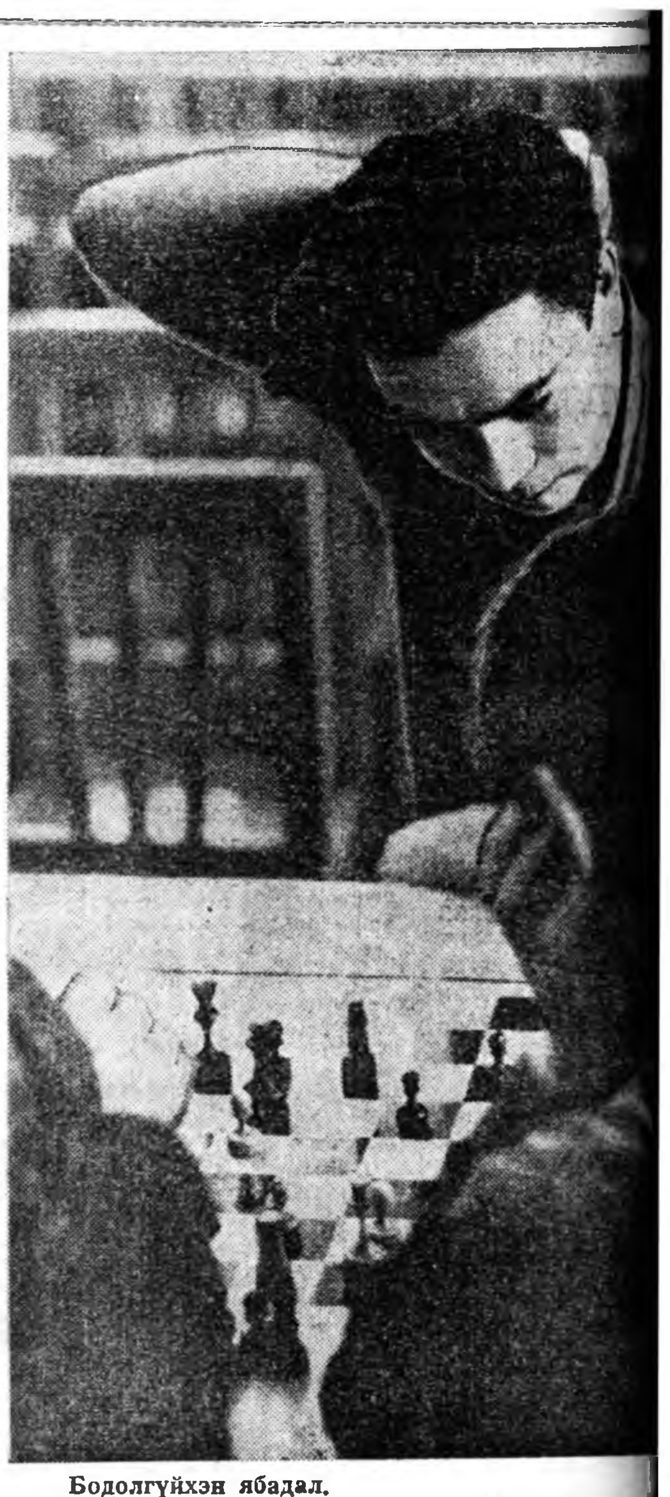

Бодолгүйхэн ябадал.

Ф. СОРОКИНОЙ

АРБАН ТАБАДАХИ УУЛЗАЛГЫН УДАА...

Саанамнай үшөө хэды наадан үлөө хаб, эндэ ямарнууд командатай «Сэлэнгын» футболистнууд наадахаб гэһэн асуудал манай уншагшадые һонирхуулна ёһотой. Дээрэ дурсагдаһан асуудалда харюусахынгаа урда тээ, «Сэлэнгэ», бусад командануудай футболистнууд хэр зэргэ тулалдажа, хэниинь шадамар бэрхээр наадажа, һайн байдалтай болоод ябана хаб гээд хаража үзэлтэй.

Үнгэргэгдөөд байһан 15 уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, манай зонын футболистнуудай дунда Хабаровскын футболистнууд түрүү һуурияа эзэлжэ ябаһаар. Эдэнэр һүүлшынгээ хоёр наада үнгэргэхөөр Астраханиин «Волгарь», Саратовай «Сокол» командануудта айлшалһан юм. Зоно соогоо алдаршаһан эдэ командын футболистнуудтай наадаһан Хабаровскын СКА-гай шадамар бэрхэ футболистнууд шүүгдэнгүй, уулзалгануудаа 0:0 гэһэн тоотойгоор түгэсхэжэ шадаа. Тиин эдэнэр дүн хамтадань 20 очко абажа, түрүү һууридаа үлэбэ ха юм. Удаадахи һууринуудые Куйбышевай «Металлург», Казаниин «Рубин», Астраханиин «Волгарь» команданууд эзэлнэ. Эдэнэр тус тустаа аб адлихан 17—17 очкотой. Эндэ сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор «Металлургын» футболистнууд һайн байдалтай. Арбан табан очкотой болоһон Саратовай «Сокол» табадахи һуури эзэлнэ. Эдэ[...]гэ» командые 1:0 тоотойгоор шүү[...] Эрхүүгэй «Аэрофлот», Томскын [...]киин «Волга» команданууд тус ту[...]котой боложо, зургаадахи, долоо[...] һууринуудые хубаана. Эндэ Эр[...] футболистнууд һүүлшынгээ наа[...] һайнаар үнгэргэһэн байна. Жэшэ[...] «Волгарь», «Металлург» команда[...]даа, уулзалгануудаа тэнсэлгээр [...] «Сэлэнгэ» арбан гурбан очкотой, [...] түригдэшэбэ. Арбадахи һууриие Ка[...]басс» эзэлнэ. Эдэнэр мүн лэ 13 о[...] сохижо оруулһан бүмбэгынгөө то[...] командын хойно ороно. Таблицын һ[...]рние Свердловскын «Калининец», [...] «Спартак» команданууд эзэлнэ. Э[...] 11—11 очкотой болоһон байна. Д[...] командын футболистнууд хоорон[...] уулзалгаяа 2:2 тоотойгоор түгэс[...]

«Сэлэнгэ» командымнай футбо[...]лоон наада үнгэргэхэ. Тэдэнэй[...] өөрынгөө талмай дээрэ уулзаха [...] футболистнууд сентябриин 27-до [...] «Волгарьтай» ээлжээтэ уулзалгаа [...]кол». «Металлург», «Волгарь» [...] наадахаар Улаан-Үдэеэ бусажа ерэ[...] удаа «Спартак», «Волга», «Рубин»[...]тай харюугай наада үнгэргэхөөр [...] аян замда мордохо юм.

Т. [...]

Эсэгэ ороноо [...] Агууехэ дайнай [...] дээрэ унаһан А[...] баатарлиг хүбү[...] хаалай хүшөө О[...]до бодхоогдоо. [...] набэшэ коррес[...] П. Жужаевай [...] хүшөө нээлгын [...]гагдаа.

БОЛОҺОН УШАР

ДЕЛЬФИН ТУҺАЛАМЖА ГУЙБА

Далайн кораблиин хүмэрихэдэ гү, али уһанда орожо байтараа шэнгэхын аюулда дайрагдаһан хүнүүдые дельфинүүдэй абарһан ушар яһала олон үзэгдэдэг. Харин энэ хабар морягуудай дельфинүүдтэ туһалһан ушар үзэгдөө.

...Далайн «Калгуев» гэжэ буксир Ждановһаа Керчь ошожо ябатараа, үргэлжэ нэмжыһэн мүльһэндэ хаагдашаба. Ледокол хүлеэхэ саг ерэбэ. Гэнтэ судныи хажууда сүмэрһэн уһан соо шуһан болоһон дельфинэй һамаржа ябахые морягууд обёоржорхибо. Шадалаа бариһан энэ амитан уһан дээрэ арай шамай тогтон һамарха мүртөө абархые гуйһан янзатай байба. Совет судныи экипажай гэшүүд тэрэ дельфиниие дары барижа, судна дээрэ гаргаба. Тиигээд далайн уһа брезент соо аягалуулжа тэрэнээ табиба. Хэдэхэн минутын үнгэрөөд байхада, судна шадар шадал тэнхээгээ алдаһан үшөө нэгэ дельфин бии болобо. Матросой мүльһэн дээрэ буухадань, дельфин өөрөө тэрээн тээшэ һамаран ерэжэ, гартань бэеэ барюулба. Эдэ хоёр дельфин сүмэрхэй газар бэдэржэ, мүльһэн доогуур нилээд удаан ябахадаа, бэеэ шулга татаһан, хүсэ шадалаа бараһан байгаа хаш. «Калгуевай» борт дээрэ дельфинүүд гурбан часаа үлүү байба. Тэдэнэй шархыень һайса угаагаад, стрептоцид эмээр аргаламжа хэбэ. Судныи мүльһэнһөө гаража, сэбэр уһанда тамаран ороходонь, морягууд «айлшадтаяа» хахасаха баатай болоо һэн. Тэрэ хоёр хүнүүдтэ баяр хүргэһэнэй, тэдэнтэй хахасаһанай тэмдэг үзүүлһэн мэтэ хэдэ дахин уһан дээрэ хөөрэн гаража харагдаад, далайн гүн уруу һамаршоо һэн гэхэ.

Леонид ГРАНКОВ,
Леонид ЛУЧКИН.
(АПН).

УЛААН-ҮДЭ—ХЯАГТА

Үглөөнэй 9 час. Ново-Кузнецкэ гүрэнэй медицинскэ институдай профессиональна паталогиин кафедрын үүсхэлээр Улаан-Үдэ хотодо зарлагдаһан медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ семинарта хабаадалсагшад — оронойнмай олон республика, область, хизаарнуудһаа ерэһэн врачнууд, эрдэмтэдые һуулгаһан аяншалгын сэнхир хүхэ автобус Ново-Селенгинск тээшэ шуумайба. Автобусой сонхоор тосхонууд байд гээд лэ зуралзан үнгэрнэ. Хаана, ямар газарта ябаһанаа мэдэхэ хүсэлэнтэй аяншад хирэ хирэ болоод экскурсовод Клавдия Степановна Хандаровада хандана.

Уданшьегүй шулуун гэр, фабрика, комбинадуудай ута хара түмэр хоолойнуудай ёдойлдохонь тон элихэнээр харагдаба. Тээ саанахананьзахагүй нуур миралзана...

— Һү-үү харыта, энэмнай ямар город бэ? Нуурынь ямар нэрэтэйб? — гээд, автобус соо һуугшадай дундаһаа хэншьеб һурана.

— Буряадаймнай хара «алтанай» гуламта — Гусиноозерск хото гээшэ. Саадахи нуурынь Галуута нуур. Урдань энэ нютагта сүлэлгэдэ байһан декабрист Николай Бестужевай «Хэзээ нэгэтэ эндэ шулуун нүүрһэшэдэй шэнэ город бодхоогдохо. Теэд энээниие хаанта Росси эдлэжэ шадахагүй ха» гээд бэшэһые экскурсовод тайлбарилба.

Гусиноозерскһоо саашаа нилээд ябаһанайнгаа удаа одоошье Ново-Селенгинск тосхон хүрэжэ ерэгдэбэ. Аяншалагшад эндэ ерэһээр олондо мэдээжэ болоһон декабристнууд: аха дүү Бестужевтанай, Торсоной сүлэлгэдэ байһан ажабайдал болон ажал ябуулгатай танилсаһан байна.

— Хаанта Россин засаг түрэ түрүү үзэл бодолтой декабристнууд: аха дүү Бестужевтаниие, Торсониие пэрүүн уларилта Сибириин гүн тайга соо (хуушан Селенгинск хотын хойгуур урдадаг Сэлэнгэ мүрэнэй хойто бэедэ) сүлэхэдөө, хүн зонһоо холо, дүлии оалай газарта ябуулһан байгаа. Теэд эрэлхэг зоригтой эдэнэр нютагай хүн зонтой дүтөөр танилсажа, баруун зүгтэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые үнэн зүбөөрнь ойлгуулан хэлэжэ, ажабайдалдань али болохоор туһа хүргэдэг байһан юм. Мүнөө декабрист Николай Бестужевай мүнхэ дурасхаалда зурюулан, һургуулиингаа дэргэдэ музей эмхидхэжэ, тэрэнэй ажабайдал тухай материалнуудые суглуулнабди, — гээд, эндэхи дунда һургуулиин багша, экскурсовод Нина Степановна Ларионова хөөрэбэ.

Репортаж

Эндэ ерэгшэд декабристнуудые хүдөөлүүлһэн газарта ошожо хүүрыень хараад, улам саашаа Хяагта ошохоор табилуулаа һэн. Автобус соо һуугшад хараһан үзэһэн тушаагаа ехэл хүхюутэйгөөр хөөрэлдэнэд. Нэгэ зариманиинь байгаалиин гоё һайханиие харана хэбэртэй, автобусой сонхоор оршон тойрониие адаглан шэртэнэ.

...Хяагтын адагһаа үнгэрэмсөөрнай «Хяагта хото, 1727 он» гэжэ аржытар бэшэгдэһэн ехэ тэмдэг харгын хажуу тээ элихэнээр харагдаба. Аяншад Хяагта хотын түүхэтэй танилсаха байһандаа аргагүй баяр тайнууд һэр-мэр гэлдэнэ. Автобуснай городой элһэлиг гудамжаар нилээд годиржо, музейн ара талада ерээд тогтошолой.

Хяагта хото. Энэмнай одоол түүхээр дундаршагүй баян ааб даа. Эндэ ородой агууехэ аяншалагшад — эрдэмтэд: Пржевальский, Козлов, Обручев, Потанина, совет элитэ агрохимик Д. Н. Прянишников гэгшэд ута аян замда ябахадаа, нэгэнтэ бэшэ эндэ тогтодог байһан юм. Мүн тиихэдэ Монголой арадай хубисхалта партиие байгуулагша Сүхэ-Баатар дотоодынгоо дайсадһаа хоргодон, саг зуураар эндэ байрлажа, МНРП-гэй 1 съездэ бэлдэһэн, үнгэргэһэн юм.

— Би танай Буряад орондо анха түрүүшынхеэ ерээб. Ажахын, соёл културын хүгжэлтэтэй, түүхэтэйнь ехэтэ һонирхон танилсабаб. Буряад арадай аха дүү Монгол оронтой иимэ нягта холбоотой байһаниинь намайе ехэтэ һонирхуулаа. Хаанашье яба — эндэхи хүн зон маанадые аргагүй хүндэтэйгөөр угтаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэһээ эдэ уулзалганууд минии ой ухаанһаа гарахагүйгөөр хадуугдаба, — гээд, Украинаһаа ерэһэн врач-терапевт Александр Никитич Горянов магтана.

Айлшадаймнай хараха, һонирхохо юумэнүүд нилээд олон һэн. Тиимэһээ бултадаа һанал сэдьхэлээ ханангиянзатай.

— Энэ аяншалгатнай ямараар үнгэрөөб. Гол түлэб юун тухай һонирхообта, — гэһэн манай асуудалда Казахстанай Целиноград хотоһоо ерэһэн врач-терапевт Нина Васильевна Карамзина, аяар тэрэ Ураалай шэлэнүүдһээ ерэһэн врач Вера Иннокентьевна Герасева гэгшэд ингэжэ мэдүүлээ:

— Байгаалиинтнай гоё һайханиие онсолон тэмдэглэхээр. Тиихэдэ декабристнууд Николай, Михаил Бестужевтанай, Торсоной мүнхэ дурасхаалай хүшөөнүүдые, мүн ородой эрдэмтэ эхэнэр аяншалагша А. Потанинагай памятник болон Монгол Арадай Хубисхалта партиие хүтэлбэрилэгшэ Сүхэ-Баатарай гэр-музейе хаража, аргагүй һонирхообди. Юрэдөө хэлэхэ, хөөрэхэ болоо һаа, һонирхоһон юумэнүүднай аргагүй олон. Буряад нютагай ганса байгаалиинньшье бэшэ, мүн түүхынь угаа баян байһые нюдөөрөө хараабди даа, — гээ һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13 часһаа 15.30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 13 часһаа орон доторхи һонин. 13.15 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 13.45 минутаһаа гимнастикаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дамжуулагдаха. 17 часһаа киногой аяншалгада дуратайшуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 18 часһаа хүгжэмэй программа. 18.30 минутаһаа «Мүнөөдэр — машина бүтээгшэдэй үдэр» гэһэн дамжуулга. 19.15 минутаһаа Совет Армиин сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 19.45 минутаһаа орон доторхи һонин. 20 часһаа «В эфире — Молодость» гэһэн дамжуулга. 22 часһаа үнгэтэ телевидениин программа. 22.45 минутаһаа «Европа: оронууд, болоһон ушар болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд» гэһэн дамжуулга. 23.30 минутаһаа гимнастика.

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮ[...]

* Революциин урда тээхи Россида арад зонойнь дүрбэнэй гурбан хуби шахууынь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан. Мүнөө үедэ орон доторнай 73,6 миллион хүн гэхэ гү, али гурбан хүнэй нэгэниинь (һургуулида орохо хүрэтэрхи наһанай багашуулые тоололсонгүй) һуралсана.

* Һуралсалай 1914—1915 онуудта дээдэ һургуулинуудта болон техникумүүдтэ 180 мянганһаа заахa үлүүтэй хүнүүд һуража байһан байна. Мүнөө үедэ СССР-тэ дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта һурадаг һурагшадай тоо 8 миллионһоо үлүүтэй болоо гэхэ гү, һуралсалай 1914—1915 онуудайхида орходоо 45 дахин олон болоһон байна. Гансахан дээдэ һургуулинуудта 4 миллион гаран хүн һураад, дээдэ эрдэмтэй болоно гарана. Энэ хадаа Англи, Франци, ФРГ ба Италиие хамта дээрэнь абахада, тэдэнһээ 3,5 дахин олон шуу.

* Эрдэм наукын хүгжэлтэдэ СССР-эй Наукануу[...] үүргэ дүүргэдэг. Т[...] дэлдэ научна 194[...] тоологдоно. Тэдэ[...] мянга үлүүтэй эрдэ[...]лэгшэд ажаллана.

* Совет засагай [...]най орондо научна [...]нүүд — союзна рес[...] науканууудай акаде[...] һалбаринуудай хү[...] минүүд байгуулагд[...] СССР-эй Наукануу[...] Сибириин отделени [...]дэм наукые саашад[...]дэ шухала алхам б[...] байна. СССР-эй Нау[...]деми зарим автоно[...]кануудта болон об[...]лиалнуудтай боло[...]

Календар[...]

Сүүд дээрэһээ

„НАМДА ҺААЛТА БҮ ХЭГТЫ!"

Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг Раиса Мурзина «абаха гэхэдэ алеэ наашань» гэжэ һураһан эхэнэр. Тиигээд лэ энэ эхэнэр өөрынгөө һанаһан юумэ хэхэ гэжэ оролдодог, тэрэнэй үүдхэһэн юумые хүнэй буруушаахада, «намда һаалта бү хэгты!» гэжэ дэбхэрдэг.

Тэрэ өөрынгөө дураар байдаг гэртээ няамал барилга хэхээр модошо дархашуулые уриһан байгаа. Энээниинь мэдэһэн хүршэнэрыньшье, Октябрьска райгүйсэдкомой коммунальна ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэдшье болихо тээшэнь хэлээдшье туршаба ха. Харин улаан хэлэтэй хүниие урдаа оруулдаггүй Мурзина өөрынхеэрээл болобо. Бийскэ үйлсын нэгэ гэрэй хажуу талада няамал гэрхэн бодоһоор бодожо, бэлэн болонтобо.

Ингэжэ Мурзинагай ямаршье хэлсээгүйгөөр дурааараа аашалжа байхада хэн миин орхихо һэм. Хүнэй үгэ дууладаггүй Мурзина удааншье болонгүй арадай сүүдтэ дуудуулха баатай болоһон. Гүрэнэй гэр байрын захада ямаршье түсэб, заабаригүйгөөр, өөрынгөө дураар няамал барилга хэһэн энэ эхэнэр сүүдэй урда зогсохо ёһоороо зогсоһон байна бшуу. Тиин Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой арадай сүүд Р. Е. Мурзинае заһан заларуулгын ажалда зургаан һараар ябуулха, тэрэ барилгыень болюулха гэһэн шиидхэбэри зүб лэ абаһан байха юм.

П. СЫРОМЯТНИКОВ,
республикын МВД-гэй мүрдэгшэ.

Редактор
Ц. Ц. [...]

Манай адрес, телефон[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакт[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. [...] 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секрет[...] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйст[...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышл[...] строительства — 61-35, советского строительства и [...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — [...]формации — 34-05, общественная приёмная — 58-63, [...] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-02863.